

Kooperativa Förbundet Verksamhetsberättelse 2015

Innehåll

1	KF ekonomisk förening i korthet
2	VD-ord
4	Affärsidé och strategier
6	Opinionsbildningsuppdraget
8	Förbundsuppdraget
12	Ägarstyrningsuppdraget
16	Renodlingsuppdraget
18	Organisation
21	Femårsöversikt
22	Förvaltningsberättelse
25	Ekonomisk redovisning
25	Koncernen
32	Moderföretaget
38	Noter
60	Styrelsens underskrifter
61	Revisionsberättelse

KF ekonomisk förening i korthet

Den svenska konsumentkooperationen

Kooperativa Förbundet, KF, är ett förbund i form av en ekonomisk förening med 41 konsumentägda företag och föreningar som uppdragsgivare. Medlemmarna i KF består av 32 konsumentföreningar, sju OK-föreningar, Fonus, Folksam och direktanslutna medlemmar. KF är Sveriges enskilt största kooperativa förbund räknat till antal medlemmar. Bara genom de 32 konsumentföreningarna samlas 3,4 miljoner konsumenter.

Ända sedan starten 1899 har KF hållit fast vid samma grundidé: KF har som syfte att skapa ekonomisk nytta till de enskilda individer som är medlemmar och samtidigt göra det möjligt för medlemmarna att genom sin

konsumtion bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö. En idé som sammanfattas i ”Tillsammans gör vi en bättre affär”.

Grundidén är utgångspunkten för det KF vi ser idag, för förbundets olika föreningar och för det ägande som KF har i hel- och delägda dotterföretag. KF:s största engagemang finns i Coop Sverige AB där förbundet är majoritetsägare.

Gränssnittet mellan KF och dotterbolag har tydliggjorts samtidigt som KF:s roll som förbund för föreningarna har utvecklats. KF:s uppdrag och verksamhet har preciserats i fyra uppdrag: Opinionsbildningsuppdraget, Förbundsuppdraget, Ägarstyrningsuppdraget samt Renodlingsuppdraget.

OPINIONSBILDNINGSUPPDRAGET

Genom kunskapsspridning och påverkan skapar vi goda förutsättningar för kooperativt företagande och konsumentnytta.

FÖRBUNDSUPPDRAGET

Genom att utveckla och stärka vårt förbund, lokalt och centralt, ökar vi medlemsnyttan och stärker vår gemensamma affär.

ÄGARSTYRNINGSUPPDRAGET

Genom tydlighet och affärsfokus bygger vi värde i våra företag.

RENODLINGSUPPDRAGET

Genom att avyttra företag fokuserar vi på vår kärnverksamhet: dagligvaruhandeln. Renodling betyder att gemensamma resurser frigörs för satsning på kärnverksamheten.

Tillsammans gör vi en bättre affär

Det har nu gått två år sedan jag tillträdde som VD för Kooperativa Förbundet. Det var i ett prekärt läge med stora utmaningar: sviktande försäljning, dålig lönsamhet och svag likviditet. Med ett samarbetsavtal som grund utformade vi en gemensam plan för konsumentkooperationen. En plan för att renodla verksamheten och fokusera på dagligvaruhandeln, ge KF en ny och tydligare roll som aktiv ägare av de gemensamt ägda företagen, överföra butiker till föreningarna, stärka kapitaliseringen av KF, modernisera förenings- och medlemsstrukturen, och åter ta rollen som konsumenternas röst och företrädare.

Även om mycket återstår så har 2015 inneburit viktiga och nödvändiga förändringar i linje med planen. Det är minst sagt glädjande att vi redan nu kan visa så goda resultat av det hårda arbete som skett i föreningarna, i dotterbolagen och i KF. Det är bakgrunden till att 2014 års positiva resultat har kunnat förbättras ytterligare. Ett positivt resultat på drygt en miljard kronor gör att KF står starkt inför 2016. Tillsammans har vi fortsatt att hävda den kooperativa grundidén och därmed den konsumentkooperativa företagsmodellen i Sverige.

Kapitalisering av Coop Sverige och fokus på lönsam dagligvaruhandel

Under året har arbetet med att renodla KF:s verksamhet fortsatt. Vi har genomfört flera viktiga och resultatmässigt starka försäljningar: försäljningen av både Akademibokhandeln och Purac slutfördes med synnerligen bra resultat. Flera stora fastighetsaffärer har genomförts till ett totalt värde av närmare två miljarder kronor. KF har tagit viktiga steg för att etablera den ekonomiska styrka som krävs för att fokusera på dagligvaruhandeln och att vara en bra långsiktig ägare av Coop Sverige.

Under 2015 gick också Konsumentföreningen Stockholm in som delägare i Coop Sverige genom en nyemission om 900 miljoner kronor och ett konvertibelt lån för att ytterligare stärka Coop Sveriges likvida ställning. Kapitaliseringen har möjliggjort att Coop Sverige kunnat påbörja viktiga investeringar för att genomföra den strategi som fastställts. Coop Sverige har för 2015 visat en betydande resultatförbättring, och visar för första gången på länge ett positivt resultat.

Detta ger sammantaget goda förutsättningar för att åstadkomma goda resultat även 2016.

Viktiga investeringar under 2016 är framförallt utrullning av nya butikskoncept och fortsatt sänkta priser i butik.

Modern ägarmodell som driver affären

På dagligvarumarknaden är det unikt att vara ägd av sina konsumenter. Den konsumentkooperativa modellen är inte bara ett sätt att styra och äga, den ska också driva affärsutvecklingen. Därför är arbetet med att utveckla och modernisera KF:s förenings- och medlemsstruktur prioriterat. Vi har sett flera viktiga resultat på det området under året. Utvecklingen av föreningsstrukturen har haft fokus på att fortsätta bygga större och starkare föreningar, som har den storlek och de ekonomiska muskler som krävs för att driva utvecklingen av dagligvaruhandeln i sin geografiska region. Som resultat av detta har flera viktiga fusioner ägt rum: Konsumentföreningen Svea och Coop Medlem Syd fusionerades in i KF vilket innebär att drygt en miljon medlemmar nu är direktanslutna i KF. Flera processer med ytterligare föreningsfusioner är påbörjade och närmaste åren ska fler steg kunna tas i riktning mot den föreningsstruktur som möter de affärsmässiga

”Ett positivt resultat på drygt en miljard kronor gör att KF står starkt inför 2016.”

mål och krav som finns för konsumentkooperationen i framtiden.

Under året har vi också utvecklat strukturen för medlemsinflytande och medlemmarnas makt över KF. En modell där butiksägarombud väljs genom digitala val har funnits sedan en tid men har under året utvecklats vidare. Fler föreningar har följt efter och infört modellen. Resultaten av förändringen i de föreningar som infört den har varit ökat valdeltagande, yngre förtroendevalda, tydligare koppling till att driva affären och ökad kundlojalitet. Det finns en stor potential i att fortsätta modernisera arbetet med ägarombud genom att använda den digitala tekniken och få en mer likvärdig struktur i hela landet. Det finns en enorm kraft och affärsmässig nytta i att gemensamt kunna kommunicera för ökat engagemang i KF.

Den kooperativa modellens ställning stärks

Under hösten fattade regeringen ett för oss angeläget beslut: att lägga fram en proposition om en ny lag för ekonomiska föreningar. Flera viktiga förenklingar och moderniseringar i lagstiftningen kommer att ge kooperativa företag – däribland KF – bättre förutsättningar för att verka, växa och utvecklas.

Jag är också övertygad om att den kooperativa modellen har en avgörande och allt viktigare position i Sverige som alternativ till både rent riskkapital och stat. KF har under året inlett ett arbete för att utveckla samarbete och integration med andra kooperativa företag. Ett särskilt fokus har legat på OK och Fonus som är två av KF:s ägare. I kombination med andra insatser kommer detta att vara viktigt för att stärka den kooperativa modellen i Sverige.

Hållbarheten är grunden för en bättre affär

2015 har varit ett turbulent år präglad av oro i Sverige och världen. Stora flyktingströmmar, ekonomisk oro och inte minst den globala uppvärmningen som hotar vår miljö. Det här är frågor som berör oss alla och som engagerar många – inte minst KF och våra medlemmar.

Kooperativa förbundet har som syfte att skapa ekonomisk nytta för sina medlemmar och att möjliggöra för medlemmarna att genom sin konsumtion bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö. Det har

VIKTIGA HÄNDELSER 2015

OPINIONSBILDNINGSUPPDRAGET

- Regeringen lade fram en proposition om ny lag för ekonomiska föreningar.
- 24 173 888 kronor samlades in till We Effect och Vi-Skogen under 2015.

ÄGARSTYRNINGSUPPDRAGET

- Coop Sverige – Riktad nyemission om 900 miljoner kronor och ett konvertibelt lån om 600 miljoner kronor till Konsumentföreningen Stockholm – nyemissionen ger Konsumentföreningen Stockholm en ägarandel i Coop Sverige AB om knappt 33 procent
- Integration av Sparkassan med MedMera Bank.
- Överföring av finansverksamheten till MedMera Bank.

FÖRBUNDSUPPDRAGET

- Ny förtroendemannastruktur med butiksägarombud.
- Översyn och implementering av varumärkesavgift.
- Coop Malmfälten fusionerades in i Coop Norrbotten.
- Coop Medlem Väst fusionerades in i Coop Väst.
- Konsumentföreningen Norra Dalarna fusionerades in i Coop Mitt.
- Coop Medlem Syd och Konsumentföreningen Svea fusionerades in i KF.

RENODLINGSUPPDRAGET

- Försäljning av Purac.
- Fortsatta försäljningar av fastigheter.
- Försäljning av Akademibokhandeln.

KF:s medlemmar verkligen fortsatt att göra under 2015. Försäljningen av ekologiska och fair-trade produkter slog rekord och mångmiljonbelopp samlades in till såväl trädplantering genom Vi-Skogen som till We Effects arbete med fattigdomsbekämpning i 25 länder och fyra världsdelar. We Effect jobbar med att stärka lokala kooperativ för att skapa jobb och långsiktig försörjning och hjälpa människor att ta klivet ur fattigdom.

Ett seriöst och långsiktigt arbete för hållbar utveckling för både människor och miljö fortsätter att ligga högt på både politikernas och konsumenternas agendor. KF fortsätter att omvandla detta engagemang till praktisk handling. Ett starkt internationellt utvecklingsarbete i kombination med en lönsam dagligvaruhandel, en väl kapitaliserad koncern och en företagsform som ligger helt i tiden gör att jag känner mig hoppfull inför 2016.

Solna i mars 2016

Tommy Ohlström
Verkställande direktör

KF:s affärsidé och strategier

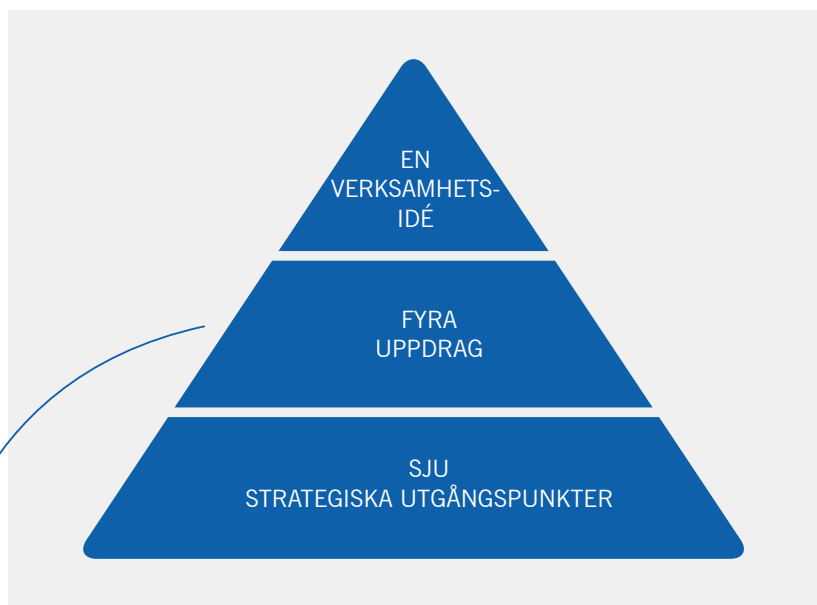
KF har de senaste två åren genomgått ett systematiskt förändringsarbete som tydliggjort KF:s roll och affärsidé. Fyra uppdrag ger idag en klar bild över vad KF gör och sju strategiska utgångspunkter ger riktning och mål i det fortsatta utvecklingsarbetet.

KF:s affärsidé är att skapa ekonomisk nytta till sina medlemmar och ge medlemmarna möjlighet att genom sin konsumtion bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö. Idén måste översättas till konkret handling och hållas à jour med hur samhället förändras. KF arbetar nu efter en modell där idén först bryts ner i fyra organisatoriska uppdrag och därefter planeras arbetet efter sju strategiska utgångspunkter.

Styrningshierarki

Verksamhetsidén för KF har i allt väsentligt varit ett grundfundament under hela KF:s historia. Genom att återkommande pröva idén mot ett samhälle som är i konstant förändring blir det tydligt att den fortsatt håller. Det är ett viktigt konstaterande men det räcker inte. Beroende på hur omvärlden utvecklas – globalisering, urbanisering och demografi – måste uppdraget till Kooperativa Förbundet förändras för att säkerställa att förbundet arbetar med sin verksamhetsidé på bästa sätt. KF arbetar därför idag med fyra uppdrag. Det är dessa uppdrag som definierar vad KF ska vara och på vilka områden förbundet ska fortsätta utvecklas i och utmärka sig inom.

STYRNINGSHIERARKI

FYRA UPPDRAG

Strategiska utgångspunkter

För att navigera framåt arbetar KF efter sju strategiska utgångspunkter. De innebär både strategiska avvägningar i avgörande frågor såväl som en riktning för KF:s utvecklingsarbete.

1. STÄRKTA FÖRENINGAR

För att möta konsumenters framtida förväntningar och klara av att göra investeringar, inte minst hållbarhetsinsatser, så måste KF:s medlemsföreningar ha en stark ekonomisk ställning. Föreningarna måste ha resurser att mobilisera sina medlemmar, ta ett större marknadsansvar och påtagligt stärka sin affärsverksamhet i geografiskt större områden.

2. LÖNSAM TILLVÄXT I DAGLIGVARUHANDELN

KF ska utveckla och stärka sin kärnverksamhet i form av dagligvaruhandeln. Ett starkt Coop Sverige ska stå för en långsiktigt hållbar och lönsam dagligvaruhandel med ökande försäljning. KF ledde framtagandet och implementeringen av ett samarbetsavtal mellan föreningar inom KF som driver detaljhandel och Coop Sverige. Avtalet syftar till att samla Coop i Sverige, vinna centraliseringens fördelar och samtidigt stärka det lokala ansvaret för butiken och mötet med konsumenten.

3. RENODLING AV KF EKONOMISK FÖRENING OCH DOTTERBOLAG

Renodlingen av KF och respektive dotterbolag är grunden för en fokusering på kärnverksamheten i dagligvaruhandeln och att kapitalisera Coop Sverige. Resurserna ska främst användas till implementering av nya butikskoncept och investering i hållbara butiker och verksamheter. Renodlingen innebär både försäljningar av tillgångar i KF Media, KFI Kapital och KF Fastigheter men också tydligare gränssnitt mellan KF och dess dotterbolag. Exempelvis överföringen av sparkassan från KF till MedMera Bank.

4. STÄRKA ÄGARROLLEN

KF ska i sin nya roll utveckla en stark ägarorganisation. Det innebär att ett systematiskt och tydligt ägararbete ska etableras gentemot dotterbolag där KF följer och utvecklar de gemensamma tillgångar som finns inom koncernen.

5. KOOPERATIV INTEGRATION OCH SAMARBETE

För att stärka den konsumentkooperativa modellen ska samarbetet med övrig kooperation utvecklas och stärkas. Det inriktas i första hand på ett arbete tillsammans med två av KF:s ägare – Fonux och OK.

6. KONSUMENTRÖST I SAMHÄLLSDEBATTEN

En viktig roll för KF är att fungera som konsumenternas röst i samhällsdebatten. Genom att företräda konsumenternas intressen och driva samhällsutvecklingen utifrån ett konsumentperspektiv så utvecklar KF sin unika position i svensk dagligvaruhandel och som Sveriges största konsumentkooperativa rörelse.

7. MODERNISERA STRUKTUREN FÖR MEDLEMSINFLYTANDE

Strukturen för medlemsinflytande är en central del av den kooperativa affären. KF ska vitalisera och modernisera strukturen så att den är tydlig, attraktiv och inkluderande samt går i takt med hur affären i övrigt utvecklas. Detta är avgörande för att säkerställa medlemmarnas inflytande, öka medlemsvärdet och gynna de gemensamt ägda företagen.

KF:s opinionsbildningsuppdrag

KF ska etablera sig som en konsumentröst i samhällsdebatten. Detta görs genom opinionsbildning och genom internationellt engagemang, bland annat bevakning av EU och dess lagstiftningsarbete. KF har vidare ett viktigt opinionsbildande ansvar med målet att skapa goda konkurrensmässiga förutsättningar för sina dotterbolag.

Konsumenternas röst i samhällsdebatten

I en motion till KF:s stämma i april 2015 ställdes krav på ett mer systematiskt opinionsbildningsarbete. Mot den bakgrunden beslutade KF:s styrelse att utarbeta en konsumentplattform som ska samla KF:s centrala ställningstaganden av principiell karaktär med ett konsumentperspektiv. Arbetet har pågått under året och konsumentplattformen ska vara klar till stämman 2016.

Plattformen kommer att ange de grundläggande principerna och utgångspunkterna för KF:s arbete med att driva konsumentperspektivet i samhällsdebatten.

Goda villkor för kooperativa företag

Under året har tre frågor varit prioriterade i arbetet med att förbättra villkoren för kooperativa företag:

1. Skatteregler måste utformas så att ekonomiska föreningar har likvärdiga förutsättningar med aktiebolag.
2. Kommunernas planarbete ska möjliggöra en effektiv marknad med hög konkurrens i dagligvaruhandeln. Arbetet med att ge etableringslägen till dagligvaruhandel ska vara transparent och ska ge förutsättning för fler än en enskild aktör att etablera sig.
3. Den nuvarande lagen om ekonomisk förening är föråldrad och inte i takt med tiden. Det är prioriterat att lagen revideras och moderniseras.

Arbetet under 2015 har särskilt fokuserat på lagen om ekonomisk förening. KF och övriga Kooperationen har bedrivit ett aktivt arbete för att få till stånd en ny lag. Möten med regering och opposition, seminarium i Riksdagen och aktiviteter på bland annat Almedalsveckan har givit resultat: under hösten beslutade regeringen att gå till Riksdagen med propositionen "Lag om ekonomiska föreningar" som väntas behandlas av riksdagen under våren 2016. Viktiga förbättringar är exempelvis förenklningar i beslutsgången gällande stadgar och fusioner samt fler och förbättrade möjligheter att ta in kapital i föreningens verksamhet.

Fungerande konkurrens på livsmedelsmarknaden

KF har en lång tradition av att bevaka att det finns fungerande marknader i livsmedelsbranschen och att de utvecklas i linje med konsumentens intresse. Under hösten 2015 tog sig detta uttryck i att KF kritiserade marknaden för svensk mjölk i artiklar i svensk dagspress och branschmedia. KF synliggjorde flera olika brister i den svenska mjölkmarknaden som just nu sammanvägt driver en utveckling som hotar svenska mjölkbönder och därmed tillgången på kvalitativ svensk mjölk.

Detta sker då en aktör, i detta fall Arla, har en monopolliknande ställning och dess

KF bevakar konsumenternas intresse av fungerande marknader men driver och stärker också konsumentkooperationens gemensamma intressen.

350 kvinnliga jordbrukare i Guatemala odlar och utbildar sig tillsammans i kvinnokooperativet Madre Tierra, med stöd från We Effect. Catarina Morales Lopez är en av kooperativets medlemmar.

ersättning till mjölkbönderna blir norm för hela sektorn. Arla har beslutat sig för att inte särskilja på mjölk producerad i de olika länderna där Arla har medlemmar (exempelvis Danmark, Tyskland och Storbritannien). Konsumenterna anser däremot att svensk mjölk har ett annat värde därför att den håller en generellt högre kvalitet. Därmed finns det idag i praktiken inte en marknad för den svenska mjölken som är kopplad till efterfrågan. KF förordar att ett eget och högre pris ska gälla för svensk mjölk för att säkerställa svenska konsumenters efterfrågan idag och framtida tillgång av svensk mjölk.

Långsiktigt engagemang i hållbar utveckling

Det finns i KF:s historia ett djupt rotat långsiktigt engagemang för hållbar utveckling. KF var 1958 med och bildade We Effect – kooperation utan gränser – där KF med föreningar och dotterbolag idag är största insamlande organisation. We Effect förser människor med kunskap, hjälper dem att nyttja sin mark bättre och underlättar för dem att jobba tillsammans. Då kan de bli självförsörjande och ta klivet ur fattigdomen.

KF har tillsammans med svenska företag engagerat sig i ett projekt i Guatemala som lyfter fram betydelsen av att företag engagerar sig i arbetet med mänskliga rättigheter. KF bidrar där med kunskaper om att mänskliga rättigheter och goda villkor i verksamheten

inte bara visar att företaget har sunda värderingar utan också är en viktig förutsättning för att göra goda affärer. Arbetet kommer att fortsätta under 2016.

Biståndsorganisationen Vi-Skogen, med KF som stiftare, planterar varje år miljoner träd tillsammans med småbönder runt Victoriasjön. Detta tack vare ett omfattande insamlingsarbete som genomförs av föreningar, dotterbolag och privatpersoner.

KF är en av två stiftare bakom Teskedsorden som genom en aktiv dialog med barn och ungdomar arbetar för ökad tolerans och respekt människor emellan. En viktig verksamhet som under 2015 fortsatt att vara högaktuell och som under 2016 kommer att vara än viktigare.

BIDRAG TILL WE EFFECT OCH VI-SKOGEN GENOM KONSUMENTKOOPERATIONEN

	2015	2014	2013
We Effect	11 788 490 kr	12 963 264 kr	11 380 351 kr
Vi-skogen	12 385 398 kr	10 775 823 kr	12 506 604 kr
Totalt	24 173 888 kr	23 739 087 kr	23 886 955 kr

Förbundsuppdraget

KF ägs och styrs av sina medlemmar, antingen via sitt medlemskap i en konsumentförening eller genom att vara direktanslutna medlem i KF. Idag är 3,4 miljoner konsumenter medlemmar i KF. Medlemsägandet förpliktar och kräver en tydlighet i att KF står på konsumenternas sida. Verksamheten inom konsumentföreningarna och KF regleras övergripande av lagen om ekonomiska föreningar.

Idén om bra mat till bra pris i bra butiker var anledningen till att man bildade KF 1899 och den står KF fast vid än idag. KF värnar om miljö och hälsa och KF:s verksamhet ska alltid stå i samklang med vad medlemmarna prioriterar och efterfrågar. Att skapa ekonomisk nytta och samtidigt göra det möjligt för medlemmarna att genom sin konsumtion bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö är KF:s verksamhetsidé. Inom ramen för förbundsuppdraget ryms att stötta föreningarna så medlemsnyttan och medlemsdemokratien förstärks.

KF:s nya medlemsorganisation

Den 1 maj 2015 fusionerade Coop Medlem Syd och Konsumentföreningen Svea med KF. Dessa föreningar hade tillsammans närmare 1,1 miljoner medlemmar, vilka sedan fusionen är direktanslutna medlemmar i KF.

Ett mål för 2015 var att säkerställa mottagandet av Konsumentföreningen Sveas och Coop Medlem Syds medlemmar i KF. Ett

viktigt mål i samband med detta var att arbeta fram en organisation för de direktanslutna medlemmarna, för att säkra deras medlemsdemokratiska rättigheter. Under hösten 2014 och våren 2015 utarbetades ett förslag till ny medlemsorganisation som antogs av KF:s styrelse i mars 2015. Inom ramen för den organisationen togs även en ny medlemsdemokratisk modell fram, där medlemmarna utser ägarombud som ska föra deras talan. Ägarombuden väljs vartannat år via en valsida på internet och de fungerar som länken mellan medlemmarna och butikerna, men även som en länk mellan medlemmarna och KF.

KF anordnade under året sin första ägarombudskonferens den 6-7 november på Vår Gård i Saltsjöbaden i Stockholm. Där diskuterades de frågor som är prioriterade bland ägarombuden, exempelvis att främja medlemsinflytandet, men också de utmaningar som konsumentkooperationen står inför.

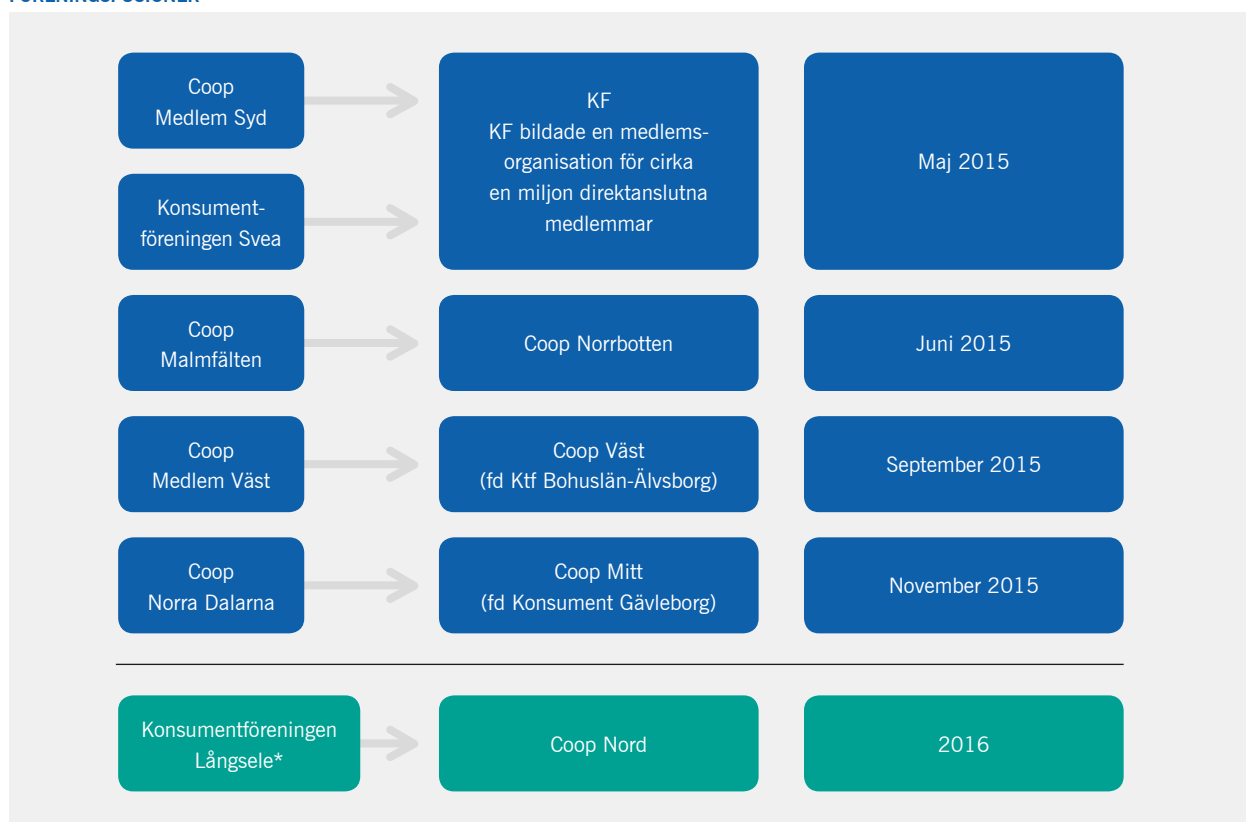
Ägarombudsmodellen och val av ägarom-

bud via internet har under 2015 erbjudits till konsumentföreningarna. Målet är att förenkla och förtydliga ägarstrukturerna och öka medlemmarnas demokratiska inflytande. Några av föreningarna har sedan tidigare ägarombud, men alla har inte haft val via internet. Genom att hålla valen över internet görs valet tillgängligt för fler och på sikt kan det öka medlemsengagemanget. Coop Mitt och Coop Väst har antagit modellen och under november fick deras medlemmar nominera ägarombud digitalt.

Ett samlat varumärkesarbete

En av de största gemensamma tillgångarna i KF är de cirka 140 varumärken som KF äger och förvaltar. Under året har ägandet av varumärken tydligare koncentrerats till KF. De varumärken som används i större omfattning och som KF licensierar ut är framförallt Coop och Änglamark (som licensieras i andra hand). Kärnan i KF:s varumärken är tre delar: Den kooperativa värdegrunden, ett balanserat

FÖRENINGSFUSIONER

* Har haft två stämmor som båda sagt ja till fusion med Coop Nord.

På bilden: Ägarombudet Ulrica Jansson och butikschefen Jerry Persson på Coop Konsum City i Västerås.
Fotograf: Fanny Persson.

ekonomiskt kretslopp samt hållbarhet och samhällsansvar. För att värna den gemensamma tillgången som varumärkena är så har flera strategiskt viktiga åtgärder genomförts under året. Syftet har varit att bättre bevaka och säkerställa att de tre delarna i varumärkenas kärna efterföljs. En viktig aktivitet för att klara av ett sådant uppdrag har varit rekrytering av personal från föreningar, i syfte att säkerställa KF:s kompetens för att särskilt utveckla och kontrollera arbetet med den kooperativa värdegrunden i praktiken. För att finansiera arbetet runt varumärkesarbetet har också en omsättningsbaserad varumärkeslicensavgift implementerats.

Föreningsfusioner

De mål som var uppsatta för förbundsuppdraget 2015 handlade i mångt och mycket om att stötta föreningar att genomföra fusioner, för att få en starkare Kooperation. Fler fusioner och namnbyten skedde bland föreningarna. Coop Medlem Väst fusionerades med Konsumentföreningen Bohuslän-Älvsborg och bildade Coop Väst, Coop Norra Dalarna med Coop Mitt, Konsumentföreningen Långsele med Coop Nord och Coop Malmfälten med Coop Norrbotten. Under året har även Långsele påbörjat en fusionsresa med Coop Nord, där två på varandra följande föreningsstämmor i Långsele har sagt ja till fusion.

COOP KF REGIONSINDELNING

1 Coop Norrbotten	16 Konsumentföreningen Göta
2 Coop Nord	17 Coop Gotland
3 Coop Mitt	18 Tabergsdalens Konsumentförening
4 Sollerö Konsumentförening	19 Dalsjöförs Konsumentförening
5 Konsumentföreningen Bjursås	20 Coop Oskarshamn med omnejd
6 Konsumentföreningen Forsbacka	21 Hajoms Kooperativa Handelsförening
7 Konsumentföreningen Värmland	22 Konsumentföreningen Frillesås
8 KF – sedan 1 maj 2015 har KF direktanslutna medlemmar i två områden. Butikerna drivs av Coop Butiker och Stormarknader.	23 Coop Varberg
9 Konsumentföreningen Stockholm	24 Coop Älgshult
10 Färingsö Konsumentförening	25 Mellersta Nissadalens Konsumentförening
11 Möja Konsumentförening	26 Getinge Kooperativa Handelsförening
12 Coop Finspång	27 Konsumentföreningen Knäred
13 Coop Väst	28 Kristianstad-Blekinge Konsumentförening
14 Centrum Handelsförening (Källö-Knippla)	29 Coop Karlshamn
15 Styrsö Konsumentförening	30 Konsumentföreningen Mörrum
	31 Veberöds Konsumtionsförening
	32 Kågeröds Handelsförening

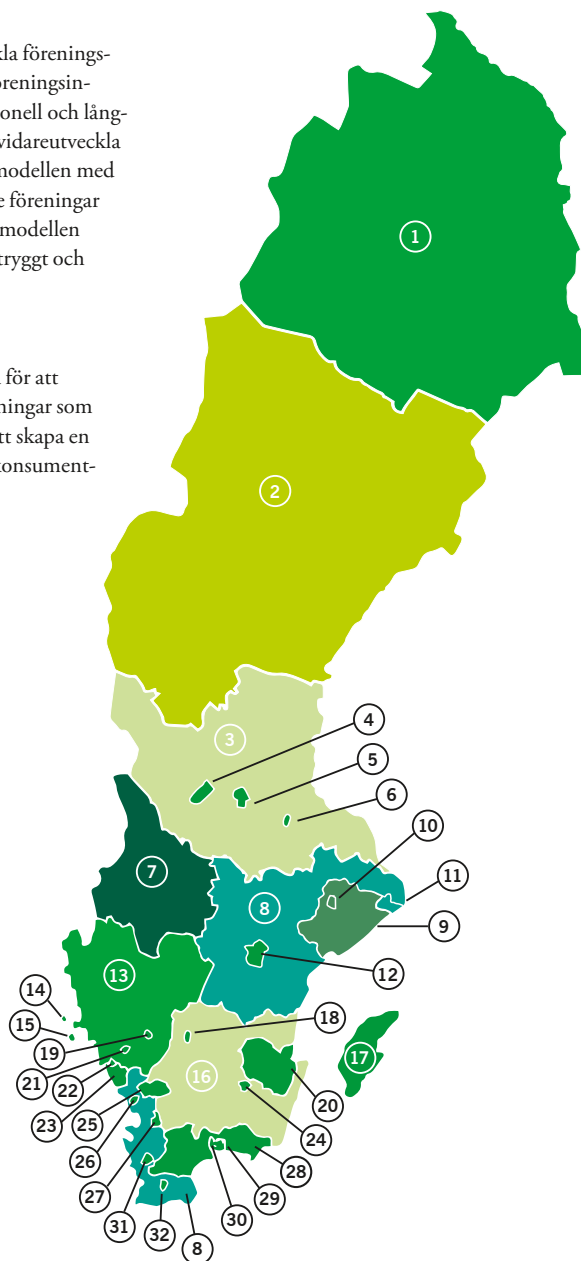
PRIORITERINGAR FRAMÅT

Medlemsdemokratisk modell – stärka medlemsdemokratien

KF ska också fortsätta utveckla föreningsstrukturen för att skapa en föreningsindelning som är tydlig, funktionell och långsiktig. I det arbetet ingår att vidareutveckla den medlemsdemokratiska modellen med ägarombud, och att hjälpa de föreningar som vill arbeta med den nya modellen att implementera den på ett tryggt och demokratiskt sätt.

Fusioner

Arbetet kommer att fortsätta för att underlätta och stötta de föreningar som vill fusionera, med mål om att skapa en ännu tydligare och starkare konsumentkooperation.

Så styrs KF

Medlemmar

3 425 632 människor är medlemmar i någon av landets 32 konsumentföreningar eller direktanslutna medlemmar i KF. Det är en ökning med 33 159 personer jämfört med 2014. Genom föreningarnas medlemskap i KF äger dessa föreningar KF-koncernen.

Var och en som vill kan bli medlem genom att anmäla sig via coop.se eller direkt i någon av Coop-butikerna runt om i landet. Postnumret styr vilken konsumentförening man blir medlem i. Medlemmen betalar en engångsinsats på 100 kronor. Insatserna återbetalas om medlemskapet sägs upp.

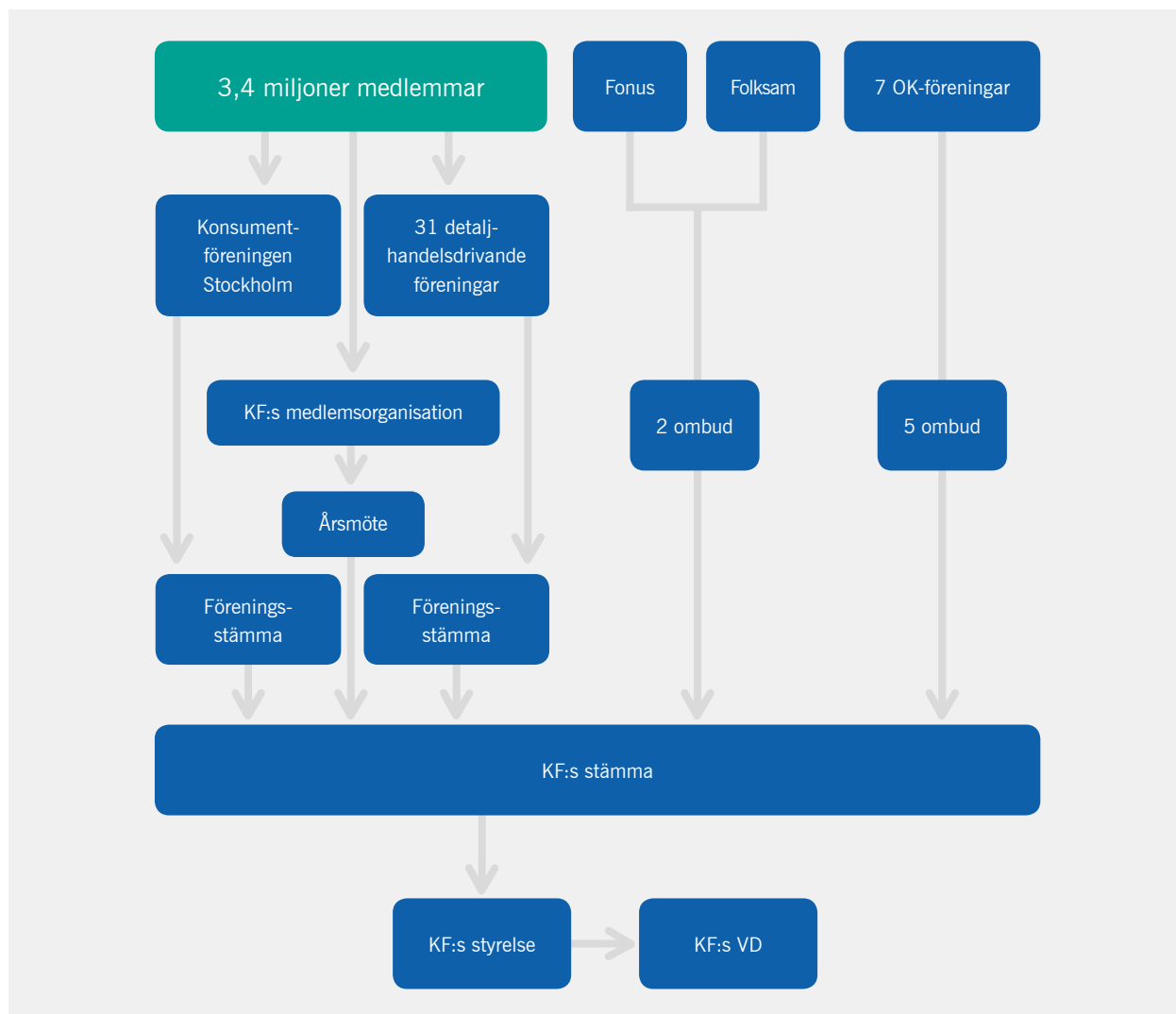
Alla medlemmar kan genom sin konsumentförening, eller som direktanslutna medlem i KF, vara med och påverka. Den medlemsdemokratiska strukturen i de olika föreningarna varierar något. Information om detta finns på KF:s hemsida www.kf.se.

Föreningsstämman/årsmötet

Gemensamt för konsumentföreningarna är att de har föreningsstämmor. Där utses ombud till KF:s stämma. För de direktanslutna medlemmarna i KF beslutas vilka som ska representera dem på KF:s stämma på årsmötet. På föreningsstämman beslutar stämмоombuden

dessutom, för samtliga medlemmars räkning, om vanliga stämmofrågor som fastställande av resultat och balansräkning samt val av föreningsstyrelse och valberedning.

SÅ STYRS KF

* Konsumentföreningen Stockholm äger knappt 33 procent i Coop Sverige.

** De detaljhandelsdrivande konsumentföreningarna driver tillsammans 416 Coop-butiker.

*** KF:s medlemsorganisation består av cirka 1 miljon direktanslutna medlemmar.

Fonus/OK

Utöver konsumentföreningarna är även Sveriges sju OK-föreningar samt Folksam och Fonus medlemmar i KF. Föreningar som ansöker om medlemskap i KF måste uppfylla vissa kriterier. De måste vara partipolitiskt och religiöst obundna juridiska personer med demokratisk styrning och kontroll. Om det är en förening måste den vara öppen för alla. Föreningen måste också ha stabil ekonomi och betryggande konsolidering. Insatsen i KF är minst 10 000 kronor.

KF:s stämma

KF:s ordinarie stämma ska enligt stadgarna hållas senast den 15 maj. Kallelse till stämman sker med brev till ombuden tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman. Medlemmarna i KF kan begära att ett visst ärende ska tas upp vid kommande ordinarie stämma genom en skriftlig motion till styrelsen senast den 15 januari. Vid stämman har varje ombud en röst. Utöver sedvanliga frågor såsom fastställande av resultat- och balansräkning samt val av valberedning, styrelse, styrelseordförande och revisorer fastställer stämman valberedningens förslag till arvoden och ersättning för förtroendevalda. Stämman behandlar även inkomna motioner. Dessutom godkänns principerna för ersättning till ledningen. Ordinarie stämma 2015 hölls den 15 april på Vår Gård i Saltsjöbaden i Stockholm.

KF:s styrelse

KF:s styrelse består av lägst sju och högst elva ledamöter valda för ett år vid KF:s ordinarie stämma. Samtliga ledamöter representerar ägargruppen och är därmed inte att betrakta som oberoende enligt Svensk kod för bolagsstyrning. Handelsanställdas förbund utser därutöver två ordinarie arbetstagarrepresentanter och en suppleant och KTF/Ledarna en suppleant. KF:s VD är föredragande men ingår inte i styrelsen. Styrelsen fastställer årligen arbetsordning och sammanträdesplan. Dessutom utser styrelsen VD och fastställer VD-instruktion. Styrelsen behandlar också ärenden av principiell karaktär eller av stor ekonomisk betydelse.

”3 425 632 människor är medlemmar i någon av landets 32 konsumentföreningar eller direktanslutna medlemmar i KF.”

KONSUMENTFÖRENINGAR

Konsumentföreningar	Säte	Antal medlemmar
Direktansluten medlem i KF*	Stockholm	1 013 131
1. Stockholm**	Stockholm	765 064
2. Coop Väst	Uddevalla	501 963
3. Coop Nord	Umeå	276 646
4. Ktf Göta	Växjö	209 273
5. Konsum Värmland	Karlstad	145 509
6. Coop Norrbotten	Luleå	128 747
7. Kristianstad-Blekinge	Kristianstad	126 245
8. Coop Mitt	Gävle	111 848
9. Oskarshamn	Oskarshamn	31 548
10. Coop Gotland	Visby	28 459
11. Coop Finspång	Finspång	20 667
12. Coop Varberg	Varberg	15 232
13. Coop Karlshamn	Karlshamn	13 770
14. Mellersta Nissadalen	Hyltebruk	5 400
15. Tabergsdalen	Norrahammar	5 258
16. Färingsö	Stenhamra	3 734
17. Dalsjöfors	Dalsjöfors	2 958
18. Mörrum	Mörrum	2 956
19. Veberöd	Veberöd	2 712
20. Bjursås	Bjursås	2 080
21. Långsele	Långsele	1 649
22. Frillesås	Frillesås	1 485
23. Forsbacka	Forsbacka	1 451
24. Coop Älgshult	Älgshult	1 314
25. Kågeröd	Kågeröd	1 295
26. Knäred	Knäred	1 278
27. Getinge	Getinge	1 232
28. Sollerö	Sollerö	884
29. Möja	Möja	620
30. Hajom	Hajom	548
31. Styrö	Styrö	493
32. Centrum	Källö-Knippla	183
Totalt		3 425 632

* Sedan den 1 maj 2015 är före detta Konsumentföreningen Sveas och Coop Medlems Syds medlemmar direktanslutna medlemmar i KF. KF är ingen konsumentförening, men KF:s medlemsorganisation samlar en tredjedel av medlemmarna.

**Konsumentföreningen Stockholm driver inte butiker, utan är en så kallad medlemsförening. Konsumentföreningen Stockholm äger också 33 procent av Coop, vilket gör att de äger Coop Sverige både direkt och genom sitt medlemskap i KF.

Ägarstyrningsuppdraget

KF – och ytterst KF:s medlemmar – har tillgångar i form av aktier och andelar till ett värde om cirka 7 miljarder kronor. Bolagen representerar betydande värden och är dessutom stora arbetsgivare. KF har därför ett ansvar att agera som en aktiv, långsiktig och professionell ägare. Ägarstyrningen ska ange hur KF, som ägare, ska agera när det gäller värderingar, ansvarstagande, kravställning och uppföljning.

KF har under de två senaste åren genomgått en kraftig förändring. Bland annat har organisationen bantats och inriktningen när det gäller analys och uppföljning av dotterbolagen har förändrats. Tidigare har KF haft anställd personal som analyserat och följt upp dotterbolagen och varit ett stöd till utsedda styrelseledamöter. Förändringen har främst inneburit att centrala resurser har förts ut till våra dotterbolag. Denna förändring förutsätter en tydlig ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och ledning i respektive dotterbolag. Ägarna ansvarar för att beskriva krav i ägardirektiv och tillsätta styrelse. Styrelsen utser VD, fastställer strategier, följer upp den finansiella utvecklingen och rapporterar till ägarna. Ledningen verkställer fastlagda strategier och svarar för det operativa arbetet.

Under 2015 har arbetet med att förändra ägarstyrningen påbörjats. Främst har följande aktiviteter genomförts eller startats:

- En första version av ägardirektiv har implementerats i de större bolagen.
- Ny ägarstyrningsmodell har beskrivits.
- Ny policystruktur för KF-koncernen har tagits fram. Den omfattar bolagsstyrningspolicy och andra väsentliga policies och riktlinjer som ska finnas i respektive dotterbolag.

Under 2016 påbörjas implementering av förändrad ägarstyrningsmodell, ny policystruktur och utvecklade ägardirektiv för samtliga dotterbolag. KF kommer även att påbörja införandet av Svensk kod för bolagsstyrning, koden kommer att anpassas i behövliga delar för att kunna implementeras i föreningsstrukturen.

2016 blir det år då vi lägger grunden för en ny och utvecklad ägarstyrning. Enligt planen påbörjas implementering enligt tabell och pågår under 2016 och 2017.

Hur kommer KF att arbeta med ägarstyrning?

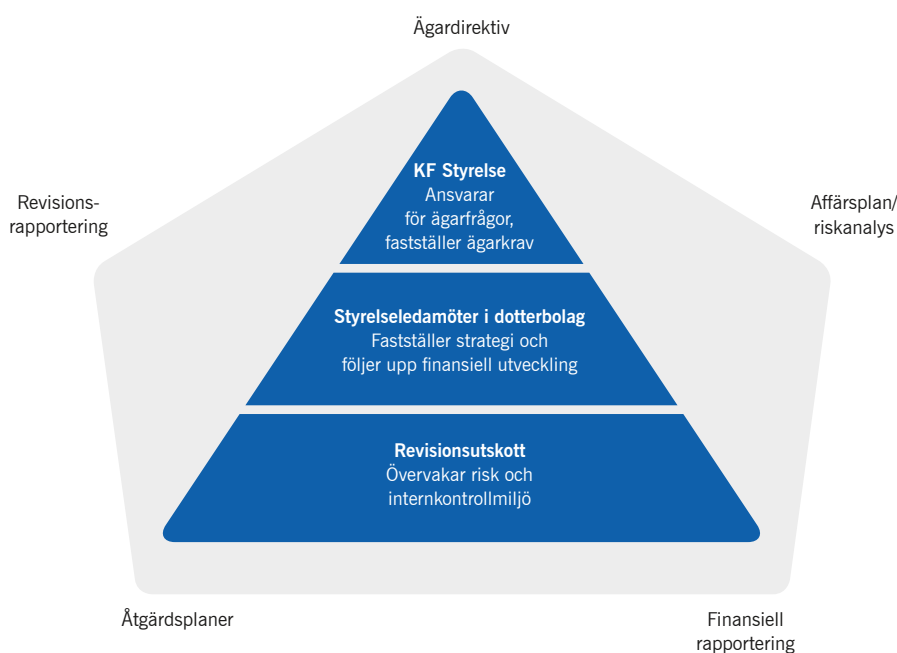
Grunden i KF:s ägarstyrning är KF:s ägarfilosofi: hur KF agerar som ägare och när KF kan tänka sig att gå in som ägare i en verksamhet. Ansvaret för styrning och kravställning måste vara tydligt och uppföljningen av policy och finansiell utveckling ska vara kontinuerlig och transparent. Grunden i KF:s modell är att säkerställa att KF har en kompetent styrelse i varje dotterbolag.

Ägarfilosofi

KF kan investera i verksamheter som har direkt nytta för KF:s ägares operativa verksamhet. Med nytta avses att verksamheten

IMPLEMENTERING AV NY ÄGARSTYRNING

Aktivitet 2016	Implementering
Ägarstyrningsmodell	Kvartal 2
Ägardirektiv	Kvartal 2
Policystruktur	Kvartal 3
Kod för föreningsstyrning	Kvartal 4

bedrivs mer effektivt i KF:s regi än om verksamheten skulle bedrivas av en extern operatör. I undantagsfall kan KF investera i en verksamhet för att bryta monopolliknande situationer om det innebär nytta för konsumenten. När KF investerar i en verksamhet ska KF ha ett bestämmande inflytande självt eller tillsammans med KF:s ägare (föreningarna).

Styrmodell

KF ska vara en aktiv ägare och KF:s ägarstyrningsmodell utgår ifrån en tydlig ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och ledning i våra dotterbolag. KF:s styrelse ska fastställa ägardirektiv och utse styrelserepresentanter som har rätt kompetens för att utvärdera och fastställa strategier och övervaka utvecklingen i dotterbolagen. Styrelsen i dotterbolagen har det yttersta ansvaret för bolagets utveckling. Styrelsen utser VD som ansvarar för den operativa driften.

För att vi som ägare ska kunna förlita oss på att en verksamhets mål gällande effektivitet och produktivitet, finansiell och icke finansiell rapportering samt efterlevnad av lagar och regler uppfylls, krävs en fungerande intern kontroll. KF:s revisionsutskott har en nära kontakt med våra externa revisorer när det gäller planering och avrapportering av genomförd revision. Revisionsutskottet följer även upp att respektive bolag vidtar de åtgärder som krävs utifrån den granskning som den externa revisionen presenterar. Revisionsutskottet rapporterar till KF:s styrelse.

Till höger beskrivs organisationen översiktligt.

Kravställande

I ägardirektiven anger KF ägarkraven för en verksamhet. Ägardirektiven ska till exempel innehålla krav gällande avkastning, kapitalstruktur, rapportering, principer för anställningsvillkor gällande verkställande ledningar och policies att följa. Det är respektive dotterbolags styrelses ansvar att se till att ägarkraven följs och inarbetas i affärsplaner. Ägardirektiven fastställs av KF:s styrelse.

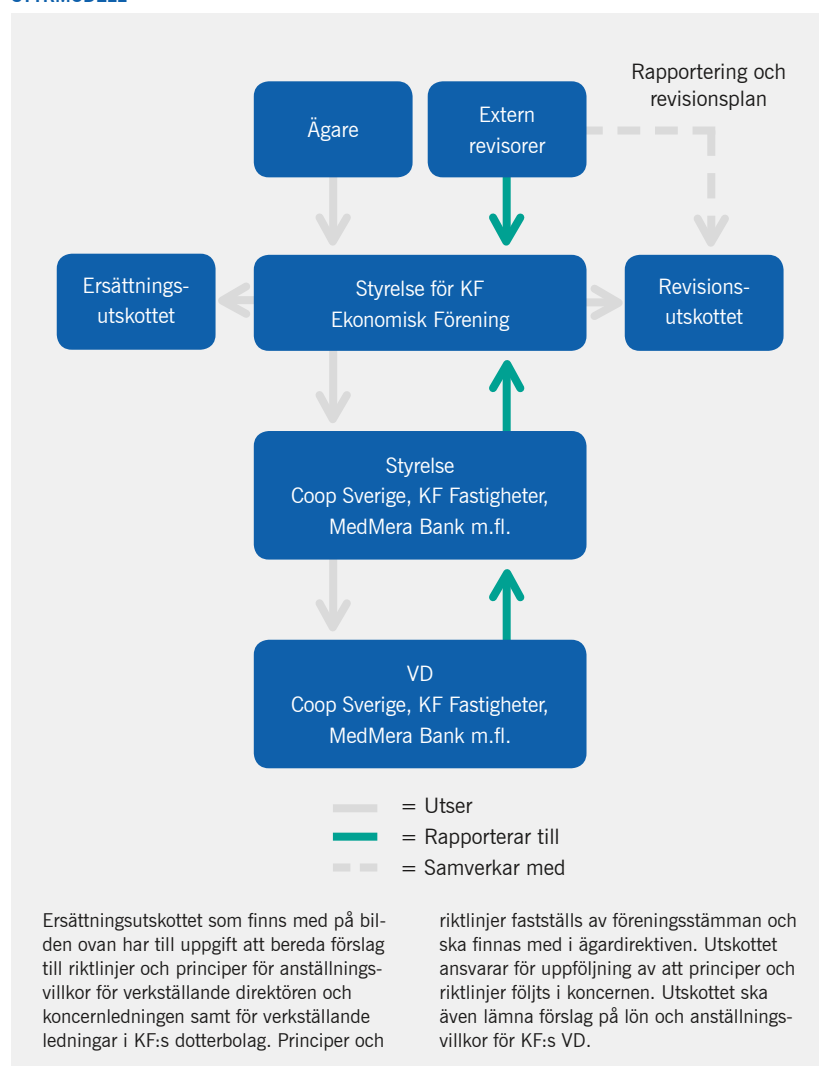
Uppföljning

Dotterbolagens styrelser följer löpande bolagsledningens operativa åtgärder och den finansiella utvecklingen. Styrelsen ansvarar för och följer upp bolagens arbete med intern kontroll.

Respektive styrelse ansvarar även för att KF:s styrelse erhåller nödvändig information för uppföljning av utvecklingen i respektive dotterbolag.

”2016 blir det år då vi lägger grunden för en ny och utvecklad ägarstyrning.”

STYRMODELL

Våra bolag

KF:s renodlingsprocess startades under 2014, syftet var att främst fokusera på detaljhandel och att samtidigt frigöra kapital för investering inom Coop Sverige-koncernen. De bolag där vår ägarhorisont är definierad hanteras efter beslut om försäljning inom renodlingsuppdraget. Arbetet med renodlingsuppdraget presenteras under ett särskilt avsnitt.

De investeringar där vi har ett längre investeringsperspektiv, det vill säga inget beslut om försäljning, klassificerar vi som långsiktiga investeringar. De långsiktiga investeringarna presenteras översiktligt.

KF Fastigheter AB		
Nyckeltal (koncernen)	2015 (tkr)	2014 (tkr)
Nettoomsättning	1 291 577	1 593 119
Rörelseresultat	257 429	-18 794
Resultat efter finansnetto	253 188	3 826
Medelantalet anställda	58	95
KF:s investering		
Ägarandel	100 %	100 %
Bokfört värde – investering	1 112 219	1 112 219

Styrelseordförande: **Tommy Ohlström**

Verkställande direktör: **Helena Liljedahl**

Viktiga händelser 2015:

- Omstrukturering och omorganisation, bolaget delades i en fastighetsverksamhet och en tjänsteverksamhet. Tjänsteverksamheten överläts till Coop Sverige. Antalet tjänster reducerades med cirka 50 personer varav 10 personer anställdes i Coop Sverige.
- Genomförande av ett flertal fastighetsaffärer där försäljningen av fastigheten Backa 172:1 i Göteborg var den största affären. Backa 172:1 tillträds 2016.
- Outsourcing av ekonomisk administration, hyresadministration, drift och förvaltning till Newsec.
- Bolaget ändrade namn till KF Fastigheter AB.

KF:s syn:

KF fastigheter har lyckats väl med omstruktureringen av verksamheten samtidigt som man genomfört ett flertal fastighetsaffärer med gott resultat. Efter omstruktureringen är fastighetsbolaget specialiserat mot transaktion och fastighetsutveckling. Under inledningen av 2016 kommer KF Fastigheters långsiktiga strategi att ses över.

MedMera Bank AB		
Nyckeltal	2015 (tkr)	2014 (tkr)
Totala intäkter	361 845	292 398
Finansnetto	130 018	49 483
Resultat efter finansnetto	39 565	47 148
Medelantalet anställda	42	34
KF:s investering		
Ägarandel	100 %	100 %
Bokfört värde – investering	663 240	612 240

Styrelseordförande: **Lars Ericsson**

Verkställande direktör: **Manfred Krieger**

Viktiga händelser 2015:

- Övertagande av KF sparkassa samt KF Invest Förvaltnings finansiella tillgångar.
- Fortsatt stark försäljning av bankens Mastercardflaggade betal- och kreditkort.
- Stark tillväxt av bankens utlåningsprodukter till privatpersoner.
- Flera större IT-projekt har initierats bland andra uppgradering av kortreskontran och flytt av driften av bankens IT-system.

KF:s syn:

Banken har präglats av flera större förändringar i och med övertagandet av KF Sparkassa och kapitalförvaltningstillgångarna från KF Invest Förvaltning. Samtidigt har uppbyggnaden av låneprodukter till privatpersoner fortsatt och flera större IT-projekt initierats. Trots stora förändringar redovisar banken ett resultat över förväntan. Inför 2016 påverkas bankens intäkter av den av EU införda begränsningen avseende förmedlingsavgifter (interchange fees) som tas ut vid kortbaserade betalningar. Det medför att banken under 2016 kommer att behöva fokusera på åtgärder som stärker resultatet.

Coop Sverige AB		
Nyckeltal (koncernen)	2015 (tkr)	2014 (tkr)
Nettoomsättning	32 244 941	34 160 517
Rörelseresultat	140 363	-305 894
Resultat efter finansnetto	165 665	-276 610
Medelantalet anställda	5 218	6 826
KF:s investering		
Ägarandel	67,2 %	100 %
Bokfört värde – investering	3 706 620	4 056 870

Styrelseordförande: **Anders Sundström**

Verkställande direktör: **Sonat Burman-Olsson**

Viktiga händelser 2015:

- Butiksverksamheten uppvisar ett positivt rörelseresultat för första gången på många år.
- Konsumentföreningen Stockholm (Kfs) går in som delägare i Coop Sverige, ägarandel 32,8 procent. Kfs lämnar samtidigt ett konvertibelt lån till Coop Sverige om 600 mkr.
- Införande av nytt formatkoncept påbörjas, går från fem till tre nya format; Stora Coop, Coop och Lilla Coop.
- Försäljning av 79 stycken butiker företadesvis till föreningarna Coop Mitt och Coop Väst.
- Coop Sverige tar över hela ansvaret för butikernas fastighetsrelaterade frågor från KF Fastigheter.
- Coop Sverige återbetalar ett aktieägartillskott om 900 miljoner kronor. KF övertar ett villkorat aktieägartillskott om 550 miljoner kronor i samband med fusionen av föreningarna Svea och Syd. Dessa transaktioner minskar sammantaget bokförda värdet på innehavet med 350 miljoner kronor.

KF:s syn:

Strategiplanen "Vår Plan" som antogs senare delen av 2014 fortgår och sträcker sig till och med 2017. Planens måltal för 2015 har i stort införlivats och rörelsen uppvisar positivt resultat. Coop Sverige har under 2016 utmaningar i att ställa om ett stort antal butiker till nya format och samtidigt lägga grunden för ökad volym.

Vi Media AB		
Nyckeltal	2015 (tkr)	2014 (tkr)
Nettoomsättning	41 579	43 749
Rörelseresultat	2 236	2 042
Resultat efter finansnetto	3 018	2 559
Medelantalet anställda	11	12
KF:s investering		
Ägarandel	100 %	100 %
Bokfört värde – investering	6 757	6 757

Styrelseordförande: **Maria Hamrefors**

Verkställande direktör: **Sofia Wadensjö Karén**

Viktiga händelser 2015:

- Ökad upplaga för Tidningen Vi och Vi Läser.
- Vi Läser vann pris för Årets omslag och Årets fotografi.
- Tidningen Vi erhöll utmärkelsen Årets journalist.
- Utökad uppdragspubliceringsverksamhet – nya uppdrag för Cancerfonden, Swedbank och Akademibokhandeln.
- Företaget ändrade namn till Vi Media AB.

KF:s syn:

Mediabranschens pågående strukturomvandling med fallande upplagor och minskande annonsmarknad påverkar många aktörer. Utmaningen är dock inte lika stor för ett förlag som Vi Media - som ger ut kvalitetsmagasin med starka varumärken, som Tidningen Vi och Vi Läser. Vi Media har även byggt upp framgångsrika kompletterande produkter som event, resor och uppdragspubliceringsverksamhet. Vi Media har vänt den tidigare negativa resultatutvecklingen och har sedan 2012 visat positiva resultat.

Vår Gärd Saltsjöbaden AB		
Nyckeltal	2015 (tkr)	2014 (tkr)
Nettoomsättning	65 080	61 977
Rörelseresultat	4 754	4 045
Resultat efter finansnetto	5 162	4 336
Medelantalet anställda	44	43
KF:s investering		
Ägarandel	100 %	100 %
Bokfört värde – investering	7 222	7 222

Styrelseordförande: **Leif Linde**

Verkställande direktör: **Katarina Romell**

Viktiga händelser 2015:

- Omsättningen uppgick till drygt 65 miljoner kronor vilket är omsättningsrekord för verksamheten.
- 13 av anläggningens konventionella hotellrum har konverterats till sovrum med mycket positiva omdömen från kunder. Arbetet fortsätter under 2016.
- Fortsatt arbete med ständiga förbättringar av verksamheten i syfte att stärka kundupplevelsen.

KF:s syn:

Verksamheten i har levererat positiva resultat sedan 2008 och resultat på stabil nivå sedan 2010. Verksamheten präglas av ett ständigt utvecklingsarbete, ett starkt varumärke och goda omdömen från kunder. Under 2016 fortsätter arbetet med uppgradering av hotell- och konferensrum.

Renodlingsuppdraget

KF:s strategi är att avyttra tillgångar som inte är kopplade till kärnverksamheten dagligvaruhandel. Genom att renodla verksamheten skapas ett ökat fokus och finansiell kapacitet till nödvändiga investeringar.

Renodlingsprocessen inom KF-koncernen inleddes under 2013 och har följt uppgjord plan med försäljning av flera bolag och en betydande del av fastighetsbeståndet. Försäljningarna har genomförts framgångsrikt och i flera fall inbringat mer än vad som förväntats. Målet är att reducera risk, öka den finansiella flexibiliteten och kapaciteten för att därigenom säkerställa tillräckligt med investeringsmedel för vändningsarbetet av Coop Sverige. Likvider från försäljningar bygger successivt upp likviditeten och per årsskiftet hade KF-koncernen en positiv nettoskuld på 3,6 miljarder kronor.

Under 2015 har arbetet med att renodla KF-koncernen fortsatt med de avyttringar som beskrivs nedan.

Akademibokhandeln

I juni 2015 offentliggjordes att KF Media AB avtalat om att avyttra sin ägarandel om 65 procent i Akademibokhandeln till investeringsfonden Accent Equity 2012.

Akademibokhandeln har under 2010-talet brottats med bristande lönsamhet, bland annat till följd av en vikande försäljning av fysiska böcker. För att möta denna utveckling gick Akademibokhandeln samman med Bokia 2013, en affär som möjliggjort betydande synergier och medfört att Akademibokhandeln, inklusive nätbokhandeln Bokus AB, under 2014 vände resultatet till vinst.

Under våren 2015 fördes diskussioner med ett flertal intressenter. Accent bedöms vara en stark ägare som, med sin långa erfarenhet av både detaljhandel och bokbranschen, har goda förutsättningar att fortsätta utveckla verksamheten. Tillträde skedde i slutet av augusti 2015.

Purac

I december 2015 sålde KFI Kapital AB sina aktier i Purac AB, som ägdes genom holdingbolaget Läckby Water Group AB, till SDIC & Beijing Drainage Investment Fund, en fond med Beijing Drainage Group som huvudägare.

Purac grundades 1956 i Lund och har sedan 2008 haft KFI Kapital som huvudägare. Purac har under KFI Kapitals ägarskap utvecklats till ett ledande entreprenadbolag inom vatten- och avloppsrening samt biogas-

produktion i Skandinavien och Kina. Under 2014 omsatte bolaget 600 miljoner kronor och hade 145 medarbetare i fyra länder.

Purac är en ledande aktör på en växande marknad och intresset för bolaget var stort i försäljningsprocessen, såväl bland europeiska som kinesiska intressenter. Detta, i kombination med en god resultatutveckling i bolaget, gav en mycket god avkastning på investerat kapital i KFI Kapital.

Övriga avyttringar

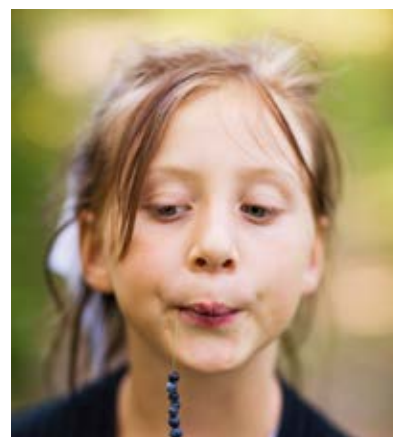
Arbetet fortlöper under 2016 och då med primärt fokus på Norstedts Förlagsgrupp. Redan under 2015 avyttrades Norstedts Ordbok till NE Nationalencyklopedin AB. Det finns en ambition att avyttra hela förlagsgruppen under 2016.

Fastigheter

Under våren 2015 genomfördes en översyn av fastighetsbolaget i syfte att anpassa verksamheten efter de ambitioner som KF har när det gäller avyttringar av sitt fastighetsinnehav parat med de behov som Coop Sverige har när det gäller utveckling av butiksnätet. Resultatet av översynen har präglat verksamhetsåret 2015 i fastighetsbolaget då detta ledde till de åtgärder som beskrivs nedan.

Omstrukturering och omorganisation. En delning av bolaget genomfördes i en fastighetsdel som är kvar under KF och en tjänstedel som överläts till Coop Sverige. Detta för att bättre svara mot de behov som Coop Sverige har framöver och där de ligger tätt kopplade till butiksverksamheten. Som ett resultat minskades antalet medarbetare i KF Fastigheter med ett 50-tal, varav 10 anställdes inom Coop Sverige.

Avyttringar av fastighetsbeståndet. En strukturerad avyttringsplan togs fram där fastigheterna säljs i den takt de är färdigutvecklade, alternativt bedöms ha uppnått ett optimalt värde i förhållande till återstående investeringar och arbetsinsatser. Ett 10-tal avyttringar har genomförts under året till ett underliggande fastighetsvärde om drygt 1,8 miljarder kronor. Resultatet av transaktionerna blev utöver förväntan.

”Under 2015 har arbetet med att renodla KF-koncernen fortsatt genom flera avyttringar.”

Outsourcing av ekonomisk administration, hyresadministration, drift och förvaltning av fastigheter. En bred upphandling genomfördes och outsourcingen driftsattes med Newsec som operatör.

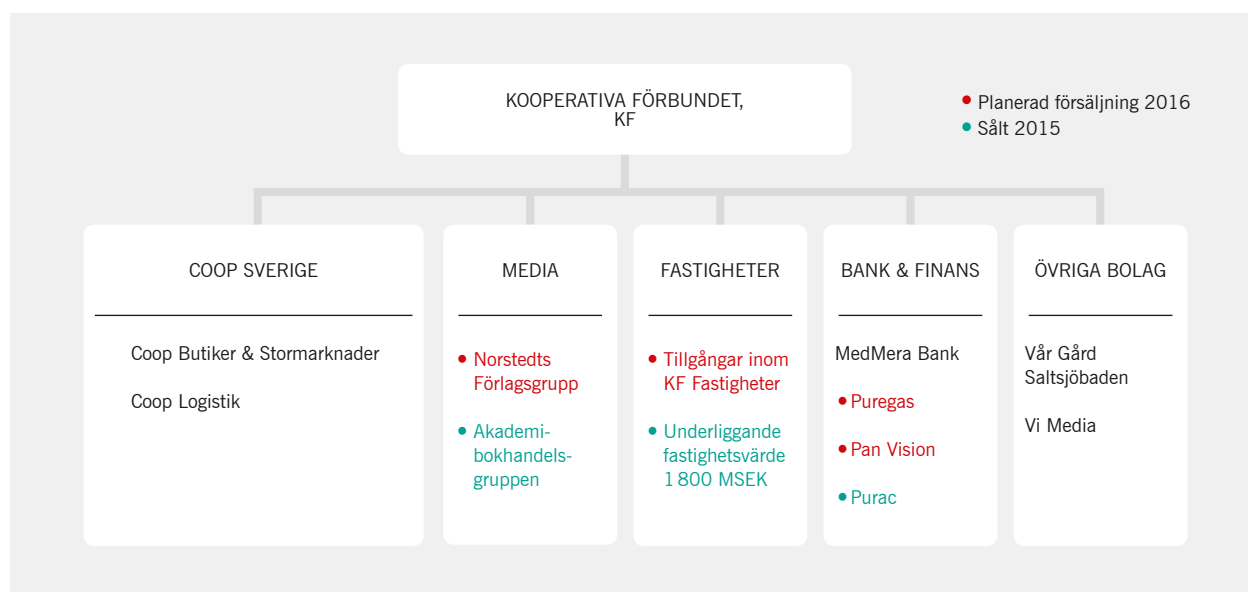
Namnbyte. Coop Fastigheter blev återigen KF Fastigheter. Namnet speglar bättre bolagets hemvist och är historiskt väl inarbetat.

Reducering av kostnadsmassa. Ett projekt pågår med stängning av IT-applikationer och därtill hörande tjänster. Målet är att det ska vara klart under 2016. Kontoret i Göteborg stängdes i slutet av 2015.

KF Fastigheter går in i 2016 som en renodlad fastighetskoncern med en anpassad organisation och en plan för utveckling och fastighetsavyttringar för att uppnå rätt värde och genomföra strategin om renodling av verksamheter som finns inom KF.

Uppdraget är att utveckla, förädla och avyttra fastigheter över tid och därmed skapa värde för ägare, hyresgäster och samhället i stort. Fastighetsportföljen består av förvaltningsfastigheter, fastighetsutvecklingsprojekt samt större utvecklingsfastigheter och markinnehav. Marknadsvärdet på fastighetsportföljen bedöms uppgå till drygt 2 miljarder kronor.

Högsta prioritet under 2016 är att följa framtagna avyttringsplan med fokus på stora utvecklingsfastigheter i Stockholm och Göteborg för att uppnå bästa resultat.

Organisation

3,4 miljoner människor är medlemmar i någon av landets konsumentföreningar eller direktanslutna till KF. Genom föreningarnas medlemskap i Kooperativa Förbundet, KF, äger dessa detaljhandelskoncernen KF med Coop Sverige som kärnverksamhet. KF äger genom Coop Sverige 243 av Coopbutikerna runt om i Sverige och de detaljhandelsdrivande föreningarna inom konsumentkooperationen äger 416 butiker. Vid årsskiftet 2015/2016 fanns totalt 32 konsumentföreningar varav 31 är detaljhandelsdrivande och en är medlemsförening i form av Konsumentföreningen Stockholm som indirekt driver butiker genom sitt ägande av Coop Sverige. KF och konsumentföreningarna

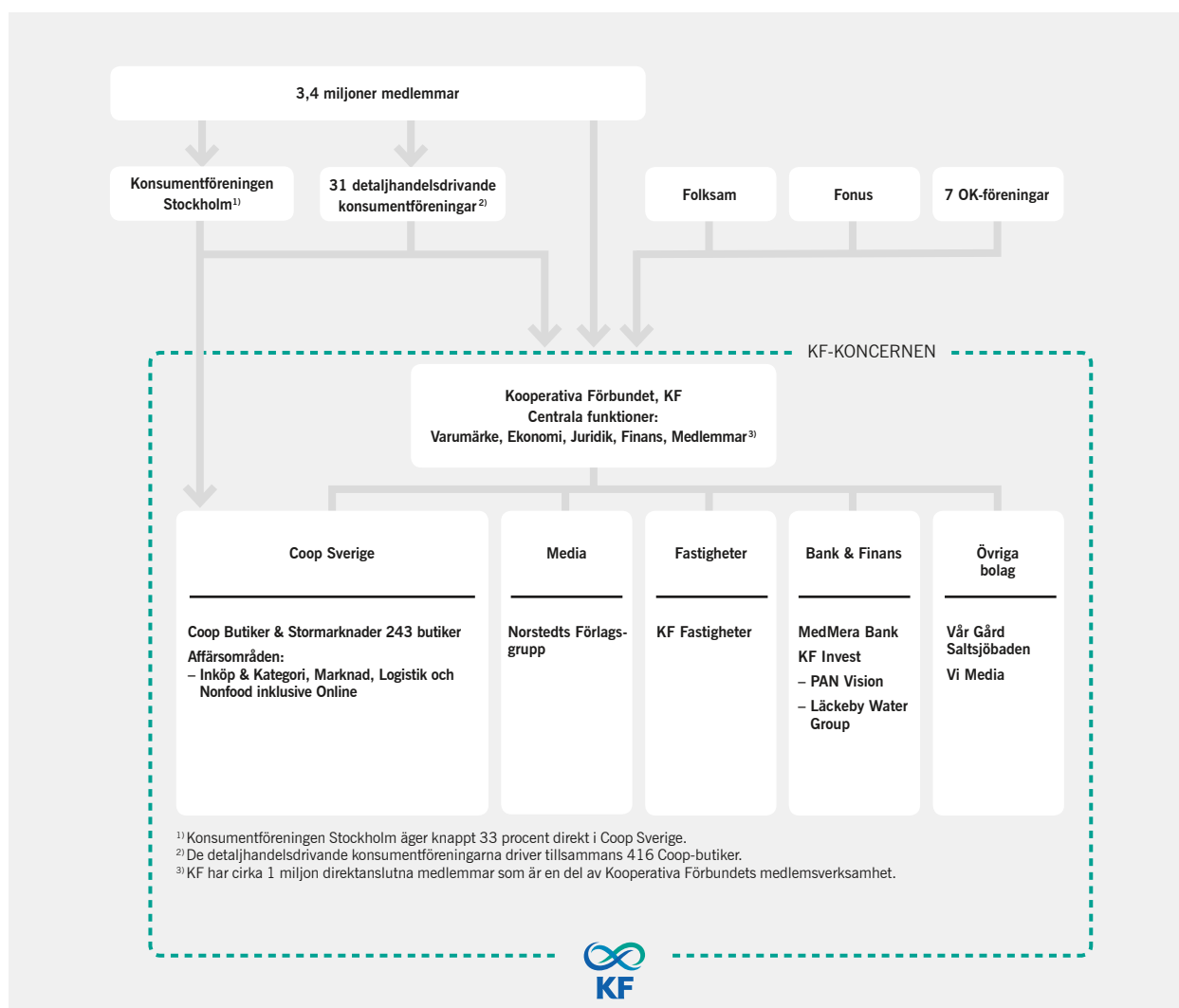
bildar tillsammans konsumentkooperationen där också Folksam, Fonus och OK är delägare. Bilden nedan beskriver konsumentkooperationen och de ingående bolagen i februari 2016.

KF-koncernen har sitt huvudkontor i Solna och huvuddelen av koncernens verksamhet finns i Sverige.

Koncernen

COOP SVERIGE

Coop Sverige är en dagligvarukoncern med uppdraget att med affärsmässighet och hög professionalism bidra till att hela Coops verksamhet blir lönsam och att Coop uppfattas som den goda kraften i svensk

3,4 miljoner människor är medlemmar i någon av landets konsumentföreningar eller direktanslutna till KF.

dagligvaruhandel. Coop Sverige ansvarar nu för Inköp och Kategori, Logistik, Marknadsföring och Nonfood inklusive Online, samt centrala funktioner såsom HR, Kommunikation och Finans (IT, Juridik, Säkerhet och Ekonomi) kopplade till samtliga butiker och konsumentföreningar. Genom att samla dessa funktioner centralt skapar Coop stor-driftsfördelar för landets 659 butiker.

MEDIA

Inom Media finns efter försäljning av Akademibokhandeln Norstedts Förlagsgrupp. I Norstedts Förlagsgrupp ingår Norstedts vars utgivning omfattar skönlitteratur och fakta samt Rabén & Sjögren som är landets främsta utgivare av böcker för barn och ungdomar.

FASTIGHETER

KF Fastigheters portfölj har gradvis reodlats till att omfatta detaljhandelsfastigheter och projektfastigheter koncentrerat till Stockholm, Göteborg och Mälardalen.

BANK & FINANS

Inom Bank & Finans finns MedMera Bank och KF Invest. Bankens uppdrag är att leverera medlemsnytta till kunderna och affärsnytta till butikerna genom att tillhandahålla prisvärda lösningar inom området finansiella tjänster. KF Sparkassa är sedan 1 januari 2015 flyttad till MedMera Bank. KF Invest äger och förvaltar även PAN Vision och Läckby Water Group.

ÖVRIGA BOLAG

Till övriga bolag i KF-koncernen hör konferensanläggningen Vår Gård Saltsjöbaden och Vi Media.

Organisation

Styrelse	Invalid år	
Anders Sundström Ordförande	2012 Ordf. 2013	Ordförande i KF, Coop Sverige AB och Swedbank. Mångårig erfarenhet från näringsliv och offentlig verksamhet.
Göran Lindblå Vice ordförande	1999	Vice ordförande sedan 2007. Tidigare VD och koncernchef i OK ek. för. Styrelseordförande i OKQ8 respektive Q8 Danmark. Styrelseordförande i Folksam Liv. Styrelseledamot i Coop Mitt ek förening och Bra Bil Sverige AB (dotterbolag Volvo Car). Journalist.
Sune Dahlqvist Ledamot	2006	Styrelseordförande i Konsumentföreningen Stockholm. Styrelseledamot i Folksam Sak och AtriumLjungberg. Tidigare förhandlingschef i Hyresgästföreningen Stor-Stockholm.
Lena Nyberg Ledamot	2013	Styrelseledamot i Konsumentföreningen Stockholm. Generaldirektör för Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor. Jurist.
Lennart Eriksson Ledamot	2014	Vice styrelseordförande Coop Mitt. Mångårig erfarenhet som ledare och ägare av Industriföretag. Civilekonom.
Mattias Gerdås Ledamot	2014	Styrelseledamot Coompanion Göteborg. Tidigare vice ordförande Coop Medlem Väst. Jurist (Jur.kand Göteborg, LL.M Southampton).
Ann-Kristine Johansson Ledamot	2015	Styrelseordförande Konsum Värmland. Flera styrelseuppdrag i Värmland. Egen företagare, senior rådgivare, riksdagsledamot 1994-2014.
Maj Britt Johansson-Lindfors Ledamot	2006	Styrelseordförande i Coop Nord. Tidigare chef för ledarskapsakademien vid handelshögskolan i Umeå. Ekonomie doktor med fokus på strategisk utveckling och förändring.
Kenneth Österberg Ledamot	2014	Ordförande i Styrgruppen för direktanslutna medlemmar i KF. Landstingsråd, Landstinget Västmanland. Ombudsman.
Rose-Marie Borgström Ordinarie arbetstagarrepresentant		Handels/Butik i Nora.
Tobias Täpp Ordinarie arbetstagarrepresentant		Handels/Lager i Västerås.
Johan Wiberg Suppleant arbetstagarrepresentant		Handels/Butikschef i Hagfors.
Maria Söderblom Suppleant arbetstagarrepresentant		Handels/Coop HK i Solna.
Koncernledning		
Tommy Ohlström Verkställande Direktör		Tidigare kanslichef LO, statssekreterare, planeringschef i statsrådsberedningen, gruppsekreterare/kanslichef i Riksdagen, partikassör (s).
Anders Dahlquist-Sjöberg Chefsjurist och CCO		Head of legal RBS Nordisk Renting AB, Chefsjurist KF Fastigheter AB, Counsel White & Case Advokat AB, Universitetslektor KTH. Jur. Dr.
Manfred Krieger Finanschef		VD MedMera Bank, Finanschef Coop Norden, Group Treasurer OMX, Head of Sales Nordbanken Markets, Styrelseledamot bland annat i Norstedts Förlagsgrupp, KF Fastigheter. Civilekonom.
Annica Rutgersson Medlems- och varumärkeschef		Ansvarig för medlemsorganisationen i KF, tidigare VD för konsumentföreningen Svea, mångårig erfarenhet inom detaljhandel.
Thomas Svensson Ekonomichef		Tidigare ekonomichef inom Coop Inköp & Kategori AB och KF Fastigheter AB, Styrelseledamot i KF Fastigheter AB. Civilekonom.
Vidar Aronsson Sekreterare, Strategi och opinion		Bakgrund som ordförande för UNF, Styrelseledamot i bland annat LSU och NBV samt som Valgeneral för SSU.
Revisorer		
Lars Wennberg		Auktoriserad revisor, PricewaterhouseCoopers AB.
Carl-Olof Bengtsson		Förtroendevald revisor.
Hans Eklund		Förtroendevald revisor.

Femårsöversikt

Nyckeltal Koncernen	2015	2014	2013 ^{*)}	2012	2011
Nettoomsättning, mkr	34 724	37 753	38 118	37 851	37 284
Resultat efter finansnetto, mkr	1 127	15	-13	-956	-1 147
Nettoresultat, mkr	1 138	61	-57	-2 195	-958
Avkastning på sysselsatt kapital, %	14,9	3,3	5,2	-2,8	-3,7
Avkastning på eget kapital, %	25,2	1,7	-1,6	-46,4	-15,4
Eget kapital, mkr	5 430	3 601	3 543	3 748	5 705
Soliditet, %	33,2	23,9	22,4	20,5	27,7
Nettofordran (+), nettoskuld (-) mkr	3 632	986	1 405	-1 983	-3 079
Medelantal anställda	5 995	7 866	8 444	8 236	8 366

^{*)} KF-koncernen införde regelverket K3 2014, omräkning enligt K3 har skett för år 2013. År 2011 och 2012 är inte omräknade enligt K3.

Definitioner av nyckeltal se not 39.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Kooperativa Förbundet (KF), ekonomisk förening, med säte i Solna, får härmed avge följande årsredovisning och koncernredovisning för verksamhetsåret 2015.

Verksamheten

Kooperativa Förbundet (KF) som är förbund för landets 32 konsumentföreningar med över tre miljoner medlemmar är samtidigt en koncern med dagligvaruhandel som kärnverksamhet. Vidare bedriver KF verksamhet inom Media, Fastigheter samt Bank och Finans.

KF:s verksamhetsidé är att skapa ekonomisk nytta för medlemmarna och samtidigt göra det möjligt för dessa att i sin konsumtion bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö.

KF:s uppgift delas in i fyra uppdrag: förbundsuppdraget, ägarstyrningsuppdraget, opinionsbildningsuppdraget och renodlingsuppdraget. KF ska inom ramen för uppdragen utveckla den konsumentkooperativa dagligvaruhandeln och arbeta för att verksamhetsidén förverkligas.

KF bedriver dagligvaruhandel och grossistverksamhet inom Coop Sverige. I Media har Norstedts Förlagsgrupp ingått samt den under året avyttrade Akademibokhandelsgruppen.

KF:s övriga affärsområden är KF Fastigheter samt Bank och Finans som under året inkluderat KF Invest, PAN Vision, Läckby Water Group och MedMera Bank.

Övriga bolag inom KF är Vår Gård Saltsjöbaden samt Vi Media.

Medlemskapet i konsumentkooperationen

Antalet nya medlemmar i konsumentföreningarna ökade netto med 33 159. Totalt antal medlemmar i slutet av året var cirka 3,4 miljoner.

Viktiga händelser under eller efter räkenskapsåret

- Akademibokhandelsgruppen avyttrades till Accent Equity.
- Läckby Water Group avyttrade den största verksamheten Purac till SDIC & Beijing Drainage Investment Fund.
- Coop Sverige genomförde en riktad nyemission gentemot Konsumentföreningen Stockholm vilket gav dem ett ägande om 32,8 procent.
- Coop Sverige emitterade ett konvertibellån om 600 mkr, vilket i sin helhet tecknades av Konsumentföreningen Stockholm.
- Medlemsföreningarna Coop Medlem Syd och Konsumentföreningen Svea fusionerades in i KF ekonomisk förening varpå cirka en miljon personer blev medlemmar direkt i KF.
- Vid årets inledning avyttrades 36 Coop-butiker till Coop Väst respektive 39 butiker till Coop Mitt. Under första halvåret avyttrades två butiker till Coop Nord och två till Konsumentföreningen Göta.
- KF Sparkassa fördes över till MedMera Bank under namnet Coop sparkonto och omfattas framöver av den statliga insättningsgarantin.
- Norstedts Förlagsgrupp avyttrade Norstedts Ordbok till Nationalencyklopedin.
- Coop Fastigheter namnändrades till KF Fastigheter för att bättre avspejla bolagets hemvist och renodlade verksamhet.
- Coops kampanj #ekolöftet, som redovisar riksdagspartiernas mål och ambitioner kring ekologisk konsumtion och produktion i Sverige, utsågs till årets mest hållbara och varumärkesbyggande kampanj i Sustainable Brand Index.
- Coop Änglamark utsågs till Sveriges grönaste varumärke.
- KF byggde under året upp en ny organisation för varumärkesutveckling.
- Regeringen lade en proposition till Sveriges Riksdag om ny lag om ekonomiska föreningar som bland annat förstärker de ekonomiska föreningarnas möjligheter till kapitalisering.
- KF Fastigheter avyttrade fastigheten Backa 172:1 till Skandia Fastigheter med tillträde 2016.

KF-koncernens nettoomsättning och resultat

NETTOOMSÄTTNING

KF-koncernens nettoomsättning uppgick till 34 724 mkr (37 753).

Inom Coop Sverige minskade nettoomsättningen, huvudsakligen till följd av att ett flertal butiker avyttrats under året samt att ett antal olönsamma butiker avvecklats.

Inom KF Media sjönk nettoomsättningen med hela 39 procent vilket uteslutande beror på avyttringen av Akademibokhandelsgruppen.

Bank och Finans nettoomsättning minskade med 17 procent. PAN Vision rapporterade en minskning om 20 procent, en effekt av att produktsortimentet renodlats till spelrelaterade produkter. Vidare påverkar fjolårets avyttring av Leos Lekland och Löplabbet jämförelsen.

KF Fastigheters nettoomsättning minskade med 19 procent jämfört med 2014 vilket i hög grad är kopplat till genomförda avyttringar.

RESULTAT

Rörelseresultatet för KF-koncernen uppgick till 979 mkr (-184) och resultat efter finansiella poster uppgick till 1 127 mkr (15). Resultat efter skatt uppgick till 1 138 mkr (61).

Realisationsresultat inom KF Fastigheter uppgick till 336 mkr (142). Bolagsavyttringar inom Bank och Finans gav ett realisationsresultat om 614 mkr (262) och verksamhetsöverlåtelser inom KF Media 121 mkr. Slutligen gav butiks- och bolagsavyttringar inom Coop Sverige ett realisationsresultat om 108 mkr (13).

FINANSIELL STÄLLNING

Kassaflödet från den löpande verksamheten ökade till 350 mkr (187). Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -130 mkr (458). Likvida medel uppgick vid årets slut till 1 997 mkr (1 347). Balansomslutningen uppgick till 16 695 mkr (15 587) och soliditeten uppgick till 33,2 procent (23,9).

INVESTERINGAR

Totala nettoinvesteringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgick för perioden till 439 mkr (626). Investeringarna avsåg i huvudsak butiksomställningar och etableringar inom Coop Sverige samt investeringar i IT-system.

KF ekonomisk förening

I moderföreningen har under 2015 följande funktioner ingått: VD, förbunds-, förenings-, ekonomi- och juridikstab. Under året har även en organisation för hantering av varumärken etablerats.

Medlemsföreningarna Coop Medlem Syd och Konsumentföreningen Svea har under året fusionerats in i KF ekonomisk förening. Därmed är cirka en miljon personer medlemmar direkt i KF.

Under året har KF Sparkassa förts över till MedMera Bank under namnet Coop sparkonto med syfte att skapa mervärde för kunder och medlemmar då insättningarna framöver omfattas av den statliga insättningsgarantin.

Rörelseresultatet uppgick till -91 mkr (-121) och resultat efter finansnetto uppgick till 350 mkr (-431). I finansnetto ingår en anteciperad utdelning från dotterbolag om 592 mkr (166) samt nedskrivning av aktier i dotterbolag -148 mkr (-452).

KF ekonomisk förening har sagt upp och återbetalt förlagsinsatser till Coop Sverige om 797 mkr vilket reducerar moderföretagets egna kapital. Inom de kommande två åren kommer resterande förlagsinsatser om 519 mkr att regleras.

Coop Sverige

Coop Sverige har ett övergripande ansvar för varuinköp, kategoristyrning och varuförsörjning gentemot såväl egna butiker som mot de detaljhandelsdrivande konsumentföreningarna. Därutöver ansvarar Coop Sverige för medlemsprogram, formatstyrning och marknadsföring för hela Coop-sfären. Coop Sverige tillhandahåller även tjänster inom ekonomi, kommunikation, HR, hållbarhet, säkerhet samt IT till andra Coop- och KF-bolag såväl som till ett flertal detaljhandelsdrivande föreningar.

I de egna butikerna bedrivs dagligvarubaserad detaljhandel huvudsakligen i butiksformaten Coop Nära, Coop Konsum, Coop, Coop Extra och Coop Forum. De två kvarvarande butikerna i formatet Coop Bygg har stängts under året och därutöver har ytterligare sex olönsamma butiker lagts ned. Under hösten har 14 butiker konverterats till nya format som ett första steg i övergången till tre tydliga format; Stora Coop, Coop och Lilla Coop. Utöver fysiska butiker erbjuder Coop Sverige även e-handel på ett antal orter.

Totalt 79 butiker har avyttrats till konsumentföreningar som ett led i att skapa en tydligare geografisk och en mer lokalt förankrad styrning. I samband med överlåtelseerna har den interna driftorganisationen anpassats från tre till två regioner.

Under året har arbetet fortsatt med genomförande av den strategiska planen som togs fram under 2014. Planen sträcker sig fram till och med 2017. Inom butiksdriften har fokus legat på effektivare varuhantering för att minska svinn och fysisk förstörelse. Parallellt har rutiner setts över för att optimera bemanningen i butik. I de egna butikerna genomfördes även en större prissänkning som ett led i att stärka kunderbjudandet. Inom logistikverksamheten har arbetet med att anpassa transportkapacitet och bemanning till ett effektivare arbetssätt fortsatt framgångsrikt och medfört sänkta logistikkostnader för butiker inom Coop-sfären. Utöver ovan nämnda aktiviteter har kostnadskontroll varit ett övergripande fokusområde som berört alla delar av verksamheten.

Nettoomsättningen inom Coop Sverige minskade med cirka 6 procent till 32 245 mkr (34 161) där avyttringen av butiker är den huvudsakliga orsaken. Försäljningsutvecklingen för jämförbara butiker uppgick till -2,3 procent.

Rörelseresultatet för Coop Sverige uppgick till 140 mkr (-306). Resultatet belastas med engångskostnader om 81 mkr (254) i huvudsak relaterat till butiksstrukturåtgärder och effektiviseringar inom logistikverksamheten. Därtill medförde verksamhetsöverlåtelse ett positivt realisationsresultat om 108 mkr (13).

Coop Sverige övertog en skuld om 900 mkr gentemot Konsumentföreningen Stockholm (KfS) från KF ekonomisk förening. KfS har i samband härmed kvittat sin fordran som betalning för nya aktier i Coop Sverige AB vilket ger KfS ett ägande om 32,8 procent. Därtill har Coop Sverige emitterat ett konvertibellån om 600 mkr, vilket i sin helhet tecknades av KfS.

Framöver planeras för fortsatta investeringar och uppgraderingar av butiksbeståndet samt omställningar till tre butiksformat för storhandel, vardagshandel och kompletteringshandel. Fokus kommer att ligga på att stärka kunderbjudandet samt fortsatta satsningar inom ekologi och hållbarhet.

Media

I KF Media har under året ingått Norstedts Förlagsgrupp samt den under augusti avyttrade Akademibokhandelsgruppen.

KF Medias nettoomsättning uppgick till 1 239 mkr (2 038). Omsättningsminskningen kan uteslutande hänföras till avyttringen av Akademibokhandelsgruppen. Norstedts Förlagsgrupp uppvisar en omsättningsökning om fem procent mot föregående år.

Rörelseresultatet uppgick till 105 mkr (-2). Resultatet belastas av engångskostnader om 8 mkr (11) relaterat till personalomställningar inom Norstedts Förlagsgrupp. Därtill inkluderar resultatet realisationsresultat från verksamhetsavyttringar om 121 mkr.

NORSTEDTS FÖRLAGSGRUPP

Norstedts Förlagsgrupp är en av de ledande aktörerna på den svenska allmänmarknaden och har en bred utgivning av skönlitteratur, fackböcker, kartor, ljudböcker, barn- och ungdomsböcker, e-böcker, "appar" och spel. Verksamheten bedrivs under två förlagsnamn, Norstedts för vuxenlitteratur och Rabén & Sjögren för barn- och ungdomsböcker.

2015 var ett starkt utgivningsår med ett par mycket starka titlar. Utöver försäljningsframgångarna har arbetet med att anpassa verksamheten till nya marknadsförutsättningar, som startade under 2014, fortsatt. En ny och kraftigt bantad organisation trädde i kraft vid årets ingång och fokus har lagts på att sänka kostnaderna ytterligare. Under hösten avyttrades Norstedts Ordbok till Nationalencyklopedin, ett steg mot att renodla utgivningen till allmänlitteratur.

Fastigheter

KF Fastigheter utvecklar, förädlar och avyttrar fastigheter. Fastighetsportföljen består av förvaltningsfastigheter, fastighetsutvecklingsprojekt samt större utvecklingsfastigheter och markinnehav.

I linje med den renodlingsprocess som inleddes 2013 inom KF-koncernen startades en översyn av fastighetsbolaget under året. En omorganisation genomfördes där antalet tjänster minskades och den kvarvarande tjänsteverksamheten överfördes till Coop Sverige. Vidare har outsourcing av förvaltning och fastighetsrelaterad administration genomförts. Den egna fastighetsportföljens marknadsvärde beräknas uppgå till 2,1 miljarder kronor.

Nettoomsättningen för KF Fastigheter uppgick till 1 292 mkr (1 593). Rörelseresultatet uppgick till 257 mkr (-19), varav realisationsresultat 336 mkr (142). Resultatet belastas med strukturkostnader om 28 mkr (135) huvudsakligen hänförliga till personalomställningar.

Bank och Finans

Gruppen Bank och Finans består av MedMera Bank samt KF Invest. Inom KF Invest återfinns innehaven PAN Vision och Läckaby Water Group.

MedMera Banks uppdrag är att leverera medlemsnytta till kunderna och affärsnytta till butikerna genom att tillhandahålla prisvärda lösningar inom området finansiella tjänster. Bland produktutbudet finns bland annat kontokorts- och låneprodukter för privatpersoner samt ett inköpskort för juridiska personer. Banken har även som uppdrag att hantera och administrera kortinlösenaffären för konsumentkooperationen.

Under 2015 lyftes KF Sparkassa in i banken under namnet Coop spar-konto med syfte att skapa mervärde för kunderna då de framöver omfattas av den statliga insättningsgarantin. Därtill har merparten av KF Invests värdepappersinnehav förvärvat av MedMera Bank. De finansiella innehav som Banken övertog har resultatmässigt utvecklats väl under året. Banken har under året sett över riskprofilen avseende finansiella innehav och har beslutat reducera risken. De privatlån som lanserades 2014 har under året utvecklats väl och per årsskiftet översteg lånestocken en miljard med en genomsnittlig löptid om drygt sju år.

PAN Vision är Skandinavien största oberoende distributör av fysiska dataspel med tillbehör. PAN Vision har under 2015 haft fortsatt fokus på kostnadskontroll och renodling av produktportföljen, vilket medfört att koncernen nått ett positivt rörelseresultat efter flera förlustår.

Läckeby Water Group avyttrade under december vatten och avloppsreningsbolaget Purac till SDIC & Beijing Drainage Investment Fund. Den kvarvarande verksamheten Purac Puregas, som levererar anläggningar för biogasuppgärdering, har under året haft god orderingång och uppvisade 2015 ett positivt resultat.

Bank och Finans rapporterade en nettoomsättning som uppgick till 1 311 mkr (1 578). I föl ingick de nu avyttrade bolagen Löplabbet och Leos Lekland under del av året vilket är den huvudsakliga förklaringen till omsättningsminskningen. Resultat efter finansnetto uppgick till 682 mkr (424). Resultatet inkluderar realisationsresultat från verksamhetsavyttringar om 614 mkr (262).

Övriga dotterbolag

VÅR GÅRD SALTSJÖBADEN

Vår Gård Saltsjöbaden, KF:s konferensanläggning, slog för andra året i rad ett nytt omsättningsrekord. Under året har ett antal hotellrum anpassats till mer tidsenlig standard. Bolagets rörelseresultat uppgick till 5 mkr (4).

VI MEDIA

Vi Media producerar och ger ut Tidningen Vi och Vi Läser. Företaget driver även en kundtidningsverksamhet liksom en rese- och eventverksamhet. Upplagorna ökade under året, titlarna mottog ett flertal priser och antalet kundtidningsuppdrag blev fler. Dessutom utökades även rese- och eventverksamheten. Bolagets rörelseresultat uppgick till 2 mkr (2).

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Genom den verksamhet som KF-koncernen bedriver följer naturligt en finansiell exponering avseende ränte-, valuta- och likviditetsrisker. Hanteringen av dessa risker är centraliserade i koncernen och regleras av en finanspolicy som årligen fastställs av styrelsen.

KF är genom sin bankverksamhet i MedMera Bank även utsatt för kreditrisker och operativa risker. I syfte att begränsa och kontrollera risker i banken har styrelsen fastställt policyer för kreditgivning och övriga risker vilka följer Finansinspektionens regler och allmänna råd.

KF har genom sitt fastighetsbestånd även en exponering mot den svenska fastighetsmarknaden. I fastighetsbeståndet finns betydande övervärden.

Enligt ledningens och styrelsens bedömning inträffade under året ingen händelse inom eller utanför KF-koncernen som föranleder en revidering av den tidigare riskanalysen. Se vidare not om finansiella instrument och riskhantering.

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet

Coop Logistik har verksamhet som omfattas av anmälnings- respektive tillståndsplikt enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser mellanlagring och transport av farligt avfall och tillståndsplikten avser hantering och förvaring av brandfarliga varor.

Medarbetare

KF-koncernen hade i medeltal 5 995 anställda (7 866), varav 3 323 kvinnor (4 547) och 2 672 män (3 319). Av koncernens anställda arbetar cirka 87 procent inom Coop Sverige.

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria egna kapital uppgick per årsskiftet till 1 974 mkr.

Till föreningsstämmans förfogande står enligt moderföreningens balansräkning:

Balanserade vinstmedel	873 483 953
Årets resultat	378 242 348
Totalt att disponera	1 251 726 301

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att till förfogande stående vinstmedel disponeras på följande sätt:

Avsättning till reservfonden	56 736 352
Utdelning till förlagsinsatsinnehavare	282 245 463
Balanseras i ny räkning	912 744 486
Totalt att disponera	1 251 726 301

Resultaträkning

– koncernen

Belopp i mkr	Not	2015	2014
Nettoomsättning	3	34 724	37 753
Kostnad för sålda varor		-28 616	-31 140
Bruttoresultat		6 108	6 613
Försäljningskostnader		-5 908	-6 591
Administrationskostnader		-687	-887
Andelar i intresseföretags resultat och gemensamt styrda företags resultat	17, 19	201	23
Övriga rörelseintäkter	4	1 326	829
Övriga rörelsekostnader		-61	-171
Rörelseresultat	5, 6, 7, 8	979	-184
Resultat från finansiella poster			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	10	19	75
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	11	244	260
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-115	-136
Resultat efter finansiella poster		1 127	15
Skatt på årets resultat	13	11	46
Årets resultat		1 138	61
Hänförligt till:			
Moderföretagets ägare		1 068	48
Minoritetsintresse		70	13

Balansräkning

– koncernen

Belopp i mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	14		
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten		113	194
Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter		6	12
Hyresrätter och liknande rättigheter		3	4
Goodwill		137	252
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar		95	34
		354	496
Materiella anläggningstillgångar	15		
Byggnader och mark		761	1 202
Nedlagda utgifter på annans fastighet		4	11
Maskiner och andra tekniska anläggningar		12	27
Inventarier, verktyg och installationer		990	1 413
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar		95	112
		1 862	2 765
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i gemensamt styrda företag	17	6	34
Fordringar hos gemensamt styrda företag	18	25	134
Andelar i intresseföretag	19	15	23
Fordringar hos intresseföretag	20	9	9
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21, 22	187	231
Uppskjuten skattefordran	23	456	424
Andra långfristiga fordringar	24	1 909	1 033
		2 607	1 888
Summa anläggningstillgångar		4 823	5 149
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Varulager m m			
Råvaror och förnödenheter		2	2
Varor under tillverkning		9	18
Färdiga varor och handelsvaror		1 532	2 162
Förskott till leverantörer		37	10
		1 580	2 192
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 350	1 155
Fordringar hos gemensamt styrda företag		54	12
Aktuell skattefordran		6	15
Övriga fordringar		1 776	1 228
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	708	830
		3 894	3 240
Kortfristiga placeringar	22	4 426	3 832
Kassa och bank		1 972	1 174
		1 972	1 174
Summa omsättningstillgångar		11 872	10 438
SUMMA TILLGÅNGAR		16 695	15 587

Balansräkning

– koncernen, forts.

Belopp i mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	26		
Medlemsinsatser		1 645	2 153
Förlagsinsatser		186	186
Annat bundet eget kapital		63	43
Fritt eget kapital inkl årets resultat		1 974	59
Eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare		3 868	2 441
Minoritetsintresse		1 562	1 160
Summa eget kapital		5 430	3 601
Garantikapital och förlagslån	27	120	120
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	28	–	21
Uppskjuten skatteskuld	23	–	–
Avsättningar för övriga skatter	29	33	29
Övriga avsättningar	30	546	609
		579	659
Långfristiga skulder	31		
Övriga skulder		863	168
		863	168
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		275	265
Förskott från kunder		37	137
Leverantörsskulder		3 223	3 503
Skulder till gemensamt styrda företag		–	5
Aktuell skatteskuld		1	12
Övriga skulder	32	4 918	5 779
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	1 249	1 338
		9 703	11 039
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		16 695	15 587

Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser – koncernen

Belopp i mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
Ställda säkerheter			
För egna skulder och avsättningar			
Fastighetsinteckningar		–	46
Företagsinteckningar		3	200
Aktier		–	2 773
Obligationer och andra värdepapper		12	22
Kapitalförsäkring		77	65
		92	3 106
Övriga ställda pantar och säkerheter			
Fastighetsinteckningar		178	393
Aktier		–	38
Kreditförsäkringsgaranti		236	242
Värdepapper		–	87
		414	760
Summa ställda säkerheter		506	3 866
Ansvarsförbindelser			
	34		
Garantiåtaganden, PRI Pensionsgaranti		60	60
Borgensförbindelser till förmån för gemensamt styrda företag		112	201
Borgensförbindelser ställda i samband med avyttring av företag		53	–
Borgensförbindelser, övriga		19	26
Motförbindelse för ställda garantier		40	104
Investeringsåtaganden		80	71
Delägaransvar i handelsbolag (intresseföretag)		36	37
Pensionsåtagande som inte tagits upp i balansräkningen och som täcks av värdet av en företagsägd kapitalförsäkring		55	55
		455	554

Rapport över förändringar i eget kapital – koncernen

Belopp i mkr		Medlemsinsatser	Förlagsinsatser	Annat bundet eget kapital
Ingående balans	2014-01-01	2 154	1 317	1 050
Förändringar i redovisade värden som redovisas direkt mot eget kapital				
Valutakursdifferenser		–	–	-2
Summa Förändringar i redovisade värden		–	–	-2
Transaktioner med koncernens ägare				
Minskning av medlemsinsatser		-1		
Minskning av förlagsinsatser			-1 131	
Summa Transaktioner med koncernens ägare		-1	- 1 131	–
Omföring mellan poster i eget kapital				
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		–	–	-1 005
Summa Omföringar		–	–	-1 005
Eget kapital	2014-12-31	2 153	186	43
Ingående balans	2015-01-01	2 153	186	43
Transaktioner med koncernens ägare				
Ökning av medlemsinsatser ¹⁾		102		
Fusionsdifferens ¹⁾		-610		
Summa Transaktioner med koncernens ägare		-508		
Omföring mellan poster i eget kapital				
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		–	–	20
Summa Omföringar		–	–	20
Eget kapital	2015-12-31	1 645	186	63

¹⁾ Beloppet avser uppkommen fusionsdifferens i samband med fusion mellan moderföretaget som övertagare och dess ägare Konsumentföreningen Svea respektive Coop Medlem Syd som överlåtare. Positiv effekt mot fritt eget kapital om 873 mkr ska ses ihop med negativ effekt om 610 mkr mot medlemsinsatser. Netto fusionsdifferens uppgår till 263 mkr. I tillägg har befintliga medlemsinsatser om 101 mkr övertagits.

Rapport över förändringar i eget kapital – koncernen, forts.

Belopp i mkr		Fritt eget kapital inkl årets resultat	Minoritetsintresse
Ingående balans	2014-01-01	-989	11
Årets resultat enligt fastställd resultaträkning		48	13
Förändringar i redovisade värden som redovisas direkt mot eget kapital			
Valutakursdifferenser		11	–
Avyttring		–	-11
Summa Förändringar i redovisade värden		11	-11
Transaktioner med koncernens ägare			
Tillskott till minoritetsintresse		-16	1 147
Summa Transaktioner med koncernens ägare		-16	1 147
Omföring mellan poster i eget kapital			
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		1 005	–
Summa Omföringar		1 005	–
Eget kapital	2014-12-31	59	1 160
Ingående balans	2015-01-01	59	1 160
Årets resultat enligt fastställd resultaträkning		1 068	70
Förändringar i redovisade värden som redovisas direkt mot eget kapital			
Valutakursdifferenser		-6	–
Tillskott till minoritetsintresse		–	900
Aktieägartillskott, övertaget i samband med fusion		–	-550
Avyttring		–	4
Summa Förändringar i redovisade värden		-6	354
Transaktioner med koncernens ägare			
Fusionsdifferens ¹⁾		873	–
Resultat från transaktion med minoritetsägare		–	-22
Summa Transaktioner med koncernens ägare		873	-22
Omföring mellan poster i eget kapital			
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		-20	–
Summa Omföringar		-20	–
Eget kapital	2015-12-31	1 974	1 562

¹⁾ Beloppet avser uppkommen fusionsdifferens i samband med fusion mellan moderföretaget som övertagare och dess ägare Konsumentföreningen Svea respektive Coop Medlem Syd som överlåtare. Positiv effekt mot fritt eget kapital om 873 mkr ska ses ihop med negativ effekt om 610 mkr mot medlemsinsatser. Netto fusionsdifferens uppgår till 263 mkr. I tillägg har befintliga medlemsinsatser om 101 mkr övertagits.

Kassaflödesanalys

– koncernen

Belopp i mkr	Not	2015	2014
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	36	1 127	15
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	38	-568	542
		559	557
Betald inkomstskatt		-15	-337
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		544	220
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		153	154
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-318	135
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		-29	-322
Kassaflöde från den löpande verksamheten		350	187
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-345	-517
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		4	4
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-98	-113
Förvärv av dotterföretag/rörelse, netto likvidpåverkan	38	-3	-93
Avyttring av dotterföretag/rörelse, netto likvidpåverkan	38	1 589	400
Förändring finansiella tillgångar ¹⁾		-1 277	777
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-130	458
Finansieringsverksamheten			
Ökning av medlemsinsatser		1	-
Nyemission		3	-
Förändring inlåning Sparkassan/MedMera Bank		81	-895
Övrig förändring av lån		358	979
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		443	84
Årets kassaflöde		663	729
Likvida medel vid årets början¹⁾		1 347	685
Kursdifferens i likvida medel¹⁾		-13	-67
Likvida medel vid årets slut¹⁾	37	1 997	1 347

¹⁾ En omklassificering har gjorts avseende kortfristiga placeringar som utgörs av obligationer och övriga räntebärande värdepapper, med mer än tre månaders löptid från anskaffningstidpunkten. Från och med 2015 klassificeras dessa ej som likvida medel. För jämförelseåret 2014 har posten "Förändring av finansiella tillgångar" justerats med 604 mkr, IB likvida medel med 3 361 mkr och UB likvida medel med 2 757 mkr.

Resultaträkning

– moderföretaget

Belopp i mkr	Not	2015	2014
Nettoomsättning		–	–
Kostnad för sålda varor		–	–
Bruttoresultat		–	–
Administrationskostnader		-255	-365
Övriga rörelseintäkter	4	164	244
Rörelseresultat	5, 6, 7, 8	-91	-121
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag	9	444	-286
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	10	4	2
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	11	23	89
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-30	-115
Resultat efter finansiella poster		350	-431
Bokslutsdispositioner			
Koncernbidrag, erhållna		60	503
Resultat före skatt		410	72
Skatt på årets resultat	13	-32	-72
Årets resultat		378	0

Balansräkning

– moderföretaget

Belopp i mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	14		
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande		–	0
Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter		0	1
		0	1
Materiella anläggningstillgångar	15		
Inventarier, verktyg och installationer		0	–
		0	–
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	16	6 785	7 233
Fordringar hos intresseföretag	20	9	9
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21, 22	76	67
Uppskjuten skattefordran	23	16	48
		6 886	7 357
Summa anläggningstillgångar		6 886	7 357
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förskott till leverantörer		4	4
		4	4
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		0	0
Fordringar hos koncernföretag		753	4 015
Övriga fordringar		46	68
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	38	14
		837	4 097
Kortfristiga placeringar	22	1 837	–
Kassa och bank		1 190	923
		1 190	923
Summa omsättningstillgångar		3 868	5 024
SUMMA TILLGÅNGAR		10 754	12 381

Balansräkning

– moderföretaget, forts.

Belopp i mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	26		
Bundet eget kapital			
Medlemsinsatser		1 645	2 154
Förlagsinsatser		519	1 317
		2 164	3 470
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		873	–
Årets resultat		378	0
		1 251	0
SUMMA EGET KAPITAL		3 415	3 470
Garantikapital och förlagslån	27	120	120
Avsättningar			
Avsättningar för skatter	29	19	19
Övriga avsättningar	30	76	68
		95	87
Långfristiga skulder	31		
Övriga skulder		181	157
		181	157
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		7	42
Skulder till koncernföretag		5 946	4 340
Övriga skulder	32	972	4 141
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	18	25
		6 943	8 548
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		10 754	12 381

Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser – moderföretaget

Belopp i mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
Ställda säkerheter			
För egna skulder och avsättningar			
Aktier		–	4 057
Kapitalförsäkring		55	50
		55	4 107
Övriga ställda panter och säkerheter			
Kreditförsäkringsgaranti		115	–
Summa ställda säkerheter		170	4 107
Ansvarsförbindelser	34		
Garantiåtaganden, PRI Pensionsgaranti		60	60
Borgensförbindelser till förmån för koncernföretag		–	161
Pensionsåtagande som inte tagits upp i balansräkningen och som täcks av värdet av en företagsägd kapitalförsäkring		25	28
		85	248

Rapport över förändringar i eget kapital – moderföretaget

Belopp i mkr		Medlemsinsatser	Förlagsinsatser	Uppskrivningsfond
Bundet eget kapital				
Ingående balans	2014-01-01	2 154	1 317	–
Eget kapital	2014-12-31	2 154	1 317	–
Ingående balans	2015-01-01	2 154	1 317	–
Transaktioner med ägare				
Ökning av medlemsinsatser ¹⁾		102		
Minskning av förlagsinsatser		–	-797	
Fusionsdifferens ¹⁾		-610		
Summa Transaktioner med ägare		-508	-797	–
Eget kapital	2015-12-31	1 645	519	–

Belopp i mkr		Reservfond
Bundet eget kapital		
Ingående balans	2014-01-01	986
Omföring mellan poster i eget kapital		
Anspråktagande av reservfond för förlusttäckning		-986
Summa Omföringar		-986
Eget kapital	2014-12-31	–
Ingående balans	2015-01-01	–
Eget kapital	2015-12-31	–

Belopp i mkr		Överkursfond	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat inkl årets resultat
Fritt eget kapital				
Ingående balans	2014-01-01	–	–	-986
Årets resultat enligt fastställd resultaträkning				0
Omföring mellan poster i eget kapital				
Anspråktagande av reservfond för förlusttäckning				986
Summa Omföringar				986
Eget kapital	2014-12-31	–	–	0
Ingående balans	2015-01-01	–	–	0
Årets resultat enligt fastställd resultaträkning				378
Transaktioner med ägare				
Fusionsdifferens ¹⁾				873
Summa Transaktioner med ägare		–		873
Eget kapital	2015-12-31			1 251

¹⁾ Beloppet avser uppkommen fusionsdifferens i samband med fusion mellan moderföretaget som övertagare och dess ägare Konsumentföreningen Svea respektive Coop Medlem Syd som överlåtare. Positiv effekt mot fritt eget kapital om 873 mkr ska ses ihop med negativ effekt om 610 mkr mot medlemsinsatser. Netto fusionsdifferens uppgår till 263 mkr. I tillägg har befintliga medlemsinsatser om 101 mkr övertagits.

Kassaflödesanalys

– moderföretaget

Belopp i mkr	Not	2015	2014
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	36	350	-431
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	38	160	338
		510	-93
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		510	-93
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		73	347
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		48	-570
Kassaflöde från den löpande verksamheten		631	-316
Investeringsverksamheten			
Lämnat aktieägartillskott		-551	-1 751
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		0	-
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		-	15
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-	-30
Förvärv av inkråm/rörelse, netto likvidpåverkan	38	-2	-
Avyttring av inkråm/rörelse, netto likvidpåverkan		-	1
Förändring finansiella tillgångar		788	2 447
Kassaflöde från investeringsverksamheten		235	682
Finansieringsverksamheten			
Minskning av förlagsinsatser		-797	-
Ökning av medlemsinsatser		1	-
Erhållna koncernbidrag		503	503
Förändring inlåning Sparkassan/MedMera Bank		-2 341	-790
Övrig förändring av lån		1 920	619
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-714	332
Årets kassaflöde		152	698
Likvida medel vid årets början		923	225
Likvida medel vid årets slut	37	1 075	923

Noter

NOT 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, utom i de fall som anges nedan under avsnittet "Redovisningsprinciper i moderföretaget".

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Koncernredovisning

ALLMÄNT

Koncernredovisningen omfattar, förutom moderföretaget, samtliga bolag i vilka moderföretaget, direkt eller indirekt, har ett bestämmande inflytande. Vid upprättandet av koncernredovisningen tillämpas förvärvsmetoden.

Förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvat dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder.

I förvärsanalysen fastställs det verkliga värdet vid förvärvstidpunkten av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt minoritetsintresse. Minoritetsintresse värderas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företags intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller negativ goodwill.

Anskaffningsvärdet för dotterföretag beräknas till summan av verkligt värde vid förvärvstidpunkten för erlagda tillgångar med tillägg av uppkomna och övertagna skulder samt emitterade eget kapitalinstrument, utgifter som är direkt hänförliga till rörelseförvärvet samt eventuell tilläggsköpeskillning.

Koncernmässig goodwill uppkommer när anskaffningsvärdet vid förvärv av andelar i dotterföretag överstiger det i förvärsanalysen fastställda värdet på det förvärvade företags identifierbara nettotillgångar. Goodwill redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning. När skillnaden istället är negativ uppkommer en negativ goodwill, som löses upp baserat på orsaken till dess uppkomst.

Beträffande goodwill hänförligt till förvärv före 1/1-2013 har K3 inte tillämpats retroaktivt, vilket innebär att redovisat värde på goodwill per övergången även fortsättningsvis utgör koncernens anskaffningsvärde. Undantag har dock gjorts för retroaktiv omräkning avseende tidigare uppkommen goodwill med ursprunglig avskrivningsperiod om 20 år.

TILLÄGGSKÖPESKILLING

Är det vid förvärvstidpunkten sannolikt att köpeskillningen kommer att justeras vid en senare tidpunkt och beloppet kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt, ingår beloppet i det beräknade slutliga anskaffningsvärdet för den förvärvade enheten.

Justering av värdet på tilläggsköpeskillning inom tolv månader från förvärvstidpunkten påverkar goodwill/negativ goodwill.

Justering senare än tolv månader efter förvärvstidpunkten redovisas i koncernresultaträkningen.

JUSTERING AV FÖRVÄRSANALYS

I det fall förutsättningarna för förvärsanalysen är ofullständiga justeras denna för att bättre återspegla faktiska förhållanden vid förvärvstidpunkten. Justeringarna görs retroaktivt inom tolv månader efter förvärvstidpunkten. Justeringar senare än tolv månader efter förvärvstidpunkten redovisas som en ändrad uppskattning och bedömning.

FÖRÄNDRINGAR I ÄGARANDEL

Vid förvärv av ytterligare andelar i företag, som redan är dotterföretag, upprättas inte någon ny förvärsanalys eftersom moderföretaget redan har bestämmande inflytande. Eftersom förändringar i innehavet i företag som är dotterföretag enbart är en transaktion mellan ägarna redovisas inte någon vinst eller förlust i resultaträkningen utan effekten av transaktionen redovisas enbart i eget kapital. Av denna anledning uppkommer inte goodwill.

Vid förvärv av ytterligare andelar i ett företag, så att företaget blir dotterföretag, upprättas en förvärsanalys. De sedan tidigare ägda andelarna anses avyttrade. Andelar i ett dotterföretag har förvärvats. Vinst eller förlust, beräknad som skillnaden mellan verkligt värde och koncernmässigt redovisat värde, redovisas i koncernresultaträkningen.

Avyttas andelar i ett dotterföretag eller bestämmande inflytande upphör på annat sätt, anses andelarna som avyttrade i koncernredovisningen och vinst eller förlust vid avyttringen redovisas i koncernresultaträkningen. Om andelar finns kvar efter att bestämmande inflytande har upphört redovisas dessa med det verkliga värdet vid förvärvstidpunkten som anskaffningsvärde.

INTRESSEFÖRETAG OCH GEMENSAMT STYRDA FÖRETAG

Aktieinnehav i intresseföretag, i vilka koncernen har lägst 20 procent och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande, redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktier i intresseföretag motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital, eventuella restvärden på koncernmässiga över- och undervärden, inklusive goodwill och negativ goodwill reducerat med eventuella internvinster. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens resultat efter skatt justerat för eventuella avskrivningar på eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden, inklusive avskrivning på goodwill/upplösning av negativ goodwill. Erhållna utdelningar från intresseföretag minskar redovisat värde. Vinstandelar upparbetade efter förvärven av intresseföretagen som ännu inte realiserats genom utdelning, avsätts till kapitalandelsfonden.

När koncernens andel av redovisad förlust överstiger redovisat värde på andelarna i intresseföretagens egna kapital, reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förlust sker även mot långfristig finansiella mellanhanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör en del av nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas bara om koncernen har lämnat garantier för att täcka dem.

Ett gemensamt styrt företag är ett joint venture som inbegriper bildandet av ett aktiebolag, handelsbolag eller någon annan form av företag i vilket varje samägare äger andelar. Joint venture är ett avtalsbaserat samarbete där två eller flera parter gemensamt bedriver en ekonomisk verksamhet och har ett gemensamt bestämmande inflytande över verksamheten.

Innehav i gemensamt styrt företag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

ELIMINERING AV TRANSAKTIONER MELLAN KONCERNFÖRETAG, INTRESSEFÖRETAG OCH GEMENSAMT STYRDA FÖRETAG

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster eller förluster som uppkommer vid transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet. Realiserade vinster som uppkommer vid transaktioner med intresseföretag och gemensamt styrda företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Realiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns någon indikation på något nedskrivningsbehov.

Noter

Utländsk valuta

POSTER I UTLÄNSK VALUTA

Monetära poster i utländsk valuta räknas om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster räknas inte om utan redovisas till kursen vid anskaffningstillfället. Kursvinster och kursförluster på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas netto i rörelseresultatet. Motsvarande netto på finansiella fordringar och skulder redovisas bland övriga finansiella poster.

Valutakursdifferenser som uppkommer vid reglering eller omräkning av monetära poster redovisas i resultaträkningen det räkenskapsår de uppkommer.

OMRÄKNING AV UTLANDSVERKSAMHETER

Tillgångar och skulder, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, räknas om till redovisningsvalutan, svenska kronor, till balansdagskurs. Intäkter och kostnader räknas om till en genomsnittskurs som utgör en approximation av valutakurserna vid respektive transaktionsstidpunkt. Valutakursdifferenser som uppkommer vid omräkningen redovisas direkt mot eget kapital. De ackumulerade kursdifferenserna som uppkommit vid omräkningen av en icke helägd verksamhet fördelas och redovisas som en del av minoritetsintresset. De ackumulerade valutakursdifferenserna avseende avyttrad utlandsverksamhet redovisas i resultaträkningen.

Klassificering

Anläggningstillgångar, långfristiga skulder och avsättningar består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Immateriella tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Vid redovisning av internt upparbetade immateriella tillgångar tillämpas aktiveringsmodellen. Anskaffningsvärdet för en internt upparbetad immateriell anläggningstillgång utgörs av samtliga direkt hänförliga utgifter (till exempel material och löner). Utgifter för internt genererad goodwill och varumärken redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Vid förvärv av strategisk karaktär, till exempel för att få tillgång till nya marknader, tillämpas för goodwill en avskrivningstid på upp till 10 år.

TILLÄMPADE AVSKRIVNINGSTIDER

Internt upparbetade immateriella tillgångar:

	Nyttjandeperiod
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande	3-5 år

Förvärvade immateriella tillgångar:

	Nyttjandeperiod
Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt likande rättigheter	3-10 år
Hyresrätter och liknande rättigheter	5-7 år
Goodwill	5-10 år

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer. Avskrivning sker linjärt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av materiell anläggningstillgång redovisas i resultaträkningen som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad. Realisationsresultat beräknas med beaktande av avdrag för direkta försäljningskostnader.

TILLÄMPADE AVSKRIVNINGSTIDER

	Nyttjandeperiod
Byggnader	10-100 år
Markanläggning	20 år
Nedlagda utgifter på annans fastighet	max 20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5-10 år
Inventarier, verktyg och installationer	3-20 år

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Stomme, inkl grund	100 år
Stomkomplettering	25 år
Fasad	50-75 år
Tak	20-40 år
Fasad-/stomkomplettering, ytskikt	10 år
Installationer, allmänna för fastighet	25 år
Normal hyresgäst Anpassning, byggnad	Kontraktstid

Byggnadsinventarier:

Installationer, specifika för verksamheten	25 år
Normal hyresgäst Anpassning, byggnadsinventarier	Kontraktstid

Låneutgifter

Låneutgifter belastar resultatet i den period till vilken de hänförs sig, oavsett hur de upplånade medlen har använts.

Nedskrivningsprövning av immateriella och materiella anläggningstillgångar samt andelar i koncernföretag

Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. Om det inte går att beräkna en enskild tillgångs återvinningsvärde beräknas återvinningsvärdet för hela den kassagenererande enhet som tillgången hör till. För tillgångar, andra än goodwill, som tidigare skrivits ned görs per varje balansdag en bedömning om återföring av nedskrivning kan ske.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet beräknas nuvärdet av de framtida kassaflöden som tillgången väntas ge upphov till i den löpande verksamheten samt när den avyttras eller utrangeras. Den diskonteringsränta som används återspeglar marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och de risker som avser tillgången. En tidigare nedskrivning återförs endast om de skäl som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet vid den senaste nedskrivningen har förändrats.

Noter

Leasing

Leasingavtal som innebär att de ekonomiska riskerna och fördelarna med att äga en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till ett företag i KF-koncernen klassificeras i koncernredovisningen som finansiella leasingavtal. Finansiella leasingavtal medför att rättigheter och skyldigheter redovisas som tillgång respektive skuld i balansräkningen. Tillgången och skulden värderas initialt till det lägsta av tillgångens verkliga värde och nuvärdet av minimileaseavgifterna. Utgifter som direkt kan hänföras till leasingavtalet läggs till tillgångens värde. Leasingavgifterna fördelas på ränta och amortering enligt effektivräntemetoden. Räntekostnader fördelas därmed över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Variabla avgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Den leasade tillgången skrivs av linjärt över den bedömda nyttjandeperioden. Leasingavtal där de ekonomiska fördelar och risker som är hänförliga till leasingobjektet i allt väsentligt kvarstår hos leasegivaren, klassificeras som operationell leasing. Betalningar, inklusive en första förhöjd hyra, enligt dessa avtal redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Inkuransrisker har därvid beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen (FIFU). I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Kortfristiga räntebärande placeringar, omsättningsaktier inklusive fondandelar och derivat värderas kollektivt enligt den sk portföljmetoden till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkliga värdet.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och företaget inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

KUNDFORDRINGAR OCH ÖVRIGA FORDRINGAR

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta efter avdrag för osäkra fordringar. Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar. Fordringar som är räntefria eller som löper med en ränta som avviker från marknadsräntan och som har en löptid överstigande 12 månader, redovisas till diskonterat nuvärde. Tidsvärdeförändringen redovisas som ränteintäkt i resultaträkningen. Kundfordringars förväntade löptid är kort, varför värdet på dessa redovisas till nominellt belopp utan diskontering.

KORTFRISTIGA PLACERINGAR

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i

enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Koncernens värdepappersportfölj ingår i posten kortfristiga placeringar. Här ingående instrument utgörs av räntebärande placeringar, omsättningsaktier inkl fondandelar och derivat. Derivatinstrument utgörs bl a av terminskontrakt och swappar som utnyttjas för att täcka risker för valutakursförändringar och för exponering av ränterisker. För de instrument som ingår tillämpas värderingsprincipen på portföljen som helhet. Detta innebär att vid prövning av lägsta värdets princip avräknas realiserade förluster mot realiserade vinster inom portföljen.

ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

Tillgångar ingående i posten redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas aktierna till anskaffningsvärde med bedömning av om ett nedskrivningsbehov föreligger. De räntebärande tillgångarna värderas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, minskat med eventuell reservering för värdeminskning.

LÅNESKULDER OCH LEVERANTÖRSSKULDER

Långfristiga finansiella skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som är direkt hänförliga till upptagande av lån har korrigerat lånets anskaffningsvärde och periodiserats enligt effektivräntemetoden. Kortfristiga skulder redovisas till anskaffningsvärde.

DERIVATINSTRUMENT FÖR VILKA SÄKRINGSREDOVISNING INTE TILLÄMPAS

Dotterbolagens valutarisker säkras, med vissa avvikelser, mot koncernens internt bank (MedMera Bank). Internbanken aggregerar sedan valutarisken i koncernen och säkrar denna mot externa motparter. Dotterbolagens import och export av varor i utländsk valuta som är kontrakterade och där pris, volym och leveranstidpunkt är fastställda ska säkras i sin helhet. Dotterbolag har även rätt att, i samråd med finansavdelningen, valuta-säkra inköpsavtal utöver orderläggning i syfte att säkerställa vinstmarginaler och marknadsandelar. Vidare ska balansexponering från nettotillgångar/skulder i andra valutor, förutom genom eget kapital i dotter och intressebolag, valutasäkras (förutom avvikelser enligt placeringspolicy).

Om det bedöms vara lägligt att justera koncernens ränterisk på total nivå kan KF använda sig av räntederivat.

Derivatinstrument värderas i enlighet med lägsta värdets princip dvs endast utestående derivatinstrument med negativt värde redovisas i balans- och resultaträkningen.

DERIVATINSTRUMENT FÖR VILKA SÄKRINGSREDOVISNING TILLÄMPAS

Koncernens elprisrisk hanteras genom handel med elderivat. Prognostiserad egen förbrukning prissäkras enligt norm fastlagd i finanspolicy. För dessa prissäkringar tillämpas säkringsredovisning vilket innebär att inga utestående elderivat tas upp till värdering i balans- och resultaträkningen. När transaktionen ingås, dokumenteras förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, liksom även koncernens mål för riskhanteringen och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. KF dokumenterar också företagets bedömning, både när säkringen ingås och förlöpande, av huruvida de derivatinstrument som används i säkringstransaktioner i hög utsträckning är effektiva när det gäller att motverka förändringar i kassaflöden som är hänförliga till de säkrade posterna.

Säkringsredovisningen avbryts om säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in, eller säkringsrelationen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning. Eventuellt resultat från en säkringstransaktion som avbryts i förtid redovisas omedelbart i resultaträkningen.

I vissa fall tillämpas säkringsredovisning även för säkring av valutarisker.

Noter

Ersättningar till anställda

KLASSIFICERING

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda.

Vid avgiftsbestämda planer betalas fastställda avgifter till ett annat företag, normalt ett försäkringsföretag. KF har inte längre någon förpliktelse till den anställde när avgiften är betald. Storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de avgifter som har betalats och den kapitalavkastning som avgifterna ger.

Vid förmånsbestämda planer har företaget en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande och tidigare anställda. Företaget bär i allt väsentligt dels risken att ersättningarna kommer att bli högre än förväntat (aktuariell risk), dels risken att avkastningen på tillgångarna avviker från förväntningarna (investeringsrisk).

AVGIFTSBESTÄMDA PLANER

Avgifterna för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

FÖRMÅNSBESTÄMDA PLANER

Vid redovisning av förmånsbestämda planer tillämpas de förenklingsregler som finns i BFNAR 2012:1. Förmånsbestämda planer för vilka pensionspremier betalas redovisas som avgiftsbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen. I de fall pensionsförpliktelser har tryggats genom överföring av medel till en pensionsstiftelse, så beräknas en avsättning och årlig kostnad utifrån nuvärdet av den intjänade framtida förmånen. I de fall stiftelsens förvaltningstillgångar överstiger förpliktelsen redovisas ingen tillgång. Nettot av ränta på pensionsskuld och förväntad avkastning på tillhörande förvaltningstillgångar redovisas i finansnettot. Övriga komponenter redovisas i rörelseresultatet.

I de fall pensionsförpliktelserna uteslutande är beroende av värdet på en ägd kapitalförsäkring redovisas pensionsförpliktelserna som en avsättning motsvarande tillgångens redovisade värde. Kapitalförsäkringen, vilken ställs som säkerhet för givet pensionslöfte, redovisas som finansiell anläggningstillgång. Pensionsåtagande som inte tagits upp i balansräkningen och som täcks av en företagsägd kapitalförsäkring redovisas som en ansvarsförbindelse.

Pensionsförpliktelser i koncernens utländska dotterföretag redovisas på samma sätt som i det utländska dotterföretaget.

ERSÄTTNINGAR VID UPPSÄGNING

Ersättningar vid uppsägning utgår då något företag inom koncernen beslutar att avsluta en anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande eller då en anställd accepterar ett erbjudande om frivillig avgång i utbyte mot sådan ersättning. Om ersättningen inte ger företaget någon framtida ekonomisk fördel redovisas en skuld och en kostnad när företaget har en legal eller informell förpliktelse att lämna sådan ersättning. Ersättningen värderas till den bästa uppskattningen av den ersättning som skulle krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock inte för temporära skillnader som härrör från första

redovisningen av goodwill. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdeberäknats.

Uppskjutna skatteskulder som uppstått vid rena substansförvärv nuvärdeberäknas om värdet på den uppskjutna skatteskulden är en väsentlig del av affärsuppgörelsen och det finns ett dokumenterat samband mellan köpeskillingen och köparens värdering av den uppskjutna skatteskulden.

Uppskjutna skattefordringar har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag.

I koncernbalansräkningen delas obeskattade reserver upp på uppskjuten skatt och eget kapital.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag. När effekten av tidpunkten för betalning är väsentlig, beräknas avsättningen genom diskontering av förväntat framtida kassaflöde till ett nuvärde.

En avsättning för förlustkontrakt, för KF:s del framförallt avseende operationella leasingkontrakt, redovisas när förväntade ekonomiska fördelar som beräknas erhållas från ett kontrakt är lägre än de oundvikliga utgifterna för att infria åtagandena enligt kontraktet.

En avsättning för omstrukturering av verksamhet redovisas när det föreligger en legal eller informell förpliktelse, vilket innebär att företaget har en fastställd och utförlig omstruktureringsplan och de som berörs har en välgrundad uppfattning om att omstruktureringen kommer att genomföras.

Intäkter

Intäkter redovisas när de ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget samt när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas med avdrag för lämnade rabatter.

Koncernens nettoomsättning avser framförallt omsättning i butik, vilken intäktsredovisas i sin helhet vid försäljningstillfället. Koncernens kundlojalitetsprogram, "Medlemsprogrammet", ger kunder möjlighet att samla poäng i samband med inköp hos Coop eller partners. Baserat härpå kan kunden plocka ut varor och få framtida rabatter. Möjlighet finns också att lösa in poäng mot förmåner hos partners. Redovisningsmässigt fördelas verkligt värde av ersättning som erhålls vid försäljningstillfället, mellan poäng och övriga komponenter i försäljningen. Verkligt värde av intjänade poäng redovisas initialt som avsättning, varvid hänsyn tas till hur många poäng som förväntas bli inlösta totalt. Ny bedömning av inlösengrad och kundpreferens, vad gäller inlösen sätt, görs vid varje bokslutstillfälle. Intäkt som fördelats till poäng redovisas i resultaträkningen när poängen löses in alternativt förfaller.

Butiker agerar ombud för ett antal företag och erhåller därmed provisionsintäkter för utförda tjänster avseende exempelvis speltransaktioner och postverksamhet. Dylig provisionsersättning redovisas såsom övrig rörelseintäkt.

Intäkt vid partihandelsförsäljning redovisas när varorna levereras. Intäkter hänförliga till tillhandahållande av tjänster inom områden som

Noter

exempelvis logistik, marknadsföring, inköp & kategoristyrning, redovisning och IT redovisas i takt med att de intjänas.

Ränta redovisas som intäkt enligt effektivräntemetoden. Utdelning redovisas när behörigt organ har fattat beslut om att utdelning ska lämnas.

I de fall köpevillkoren innebär att köparen erhåller en finansiering är intäktens verkliga värde nuvärdet av alla framtida betalningar.

Kassaflödesanalys och likvida medel

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod.

Likvida medel består av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt kortfristiga placeringar som utgörs av obligationer och övriga räntebärande värdepapper, med maximalt tre månaders löptid från anskaffningstidpunkten. Spärrade medel klassificeras inte som likvida medel. Förändringar i spärrade medel redovisas i investeringsverksamheten.

Redovisningsprinciper i moderföretaget

Redovisningsprinciperna i moderföretaget överensstämmer med de ovan angivna redovisningsprinciperna i koncernredovisningen utom i nedanstående fall.

LEASING

Samtliga leasingavtal där företaget är leasetagare redovisas som operationell leasing (hyresavtal), oavsett om avtalen är finansiella eller operationella. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

ANDELAR I DOTTERFÖRETAG, INTRESSEFÖRETAG OCH GEMENSAMT STYRDA FÖRETAG

Andelar i dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Eventuella lämnade aktieägartillskott läggs till anskaffningsvärdet när de lämnas. Utdelning från dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag redovisas som intäkt.

KONCERNBIDRAG

Koncernbidrag som erhållits/lämnats redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. Det erhållna/lämnade koncernbidraget har påverkat företagets aktuella skatt.

EGET KAPITAL

Eget kapital delas in i bundet och fritt kapital, i enlighet med årsredovisningslagens indelning.

NOT 2 Uppskattningar och bedömningar

Följande uppskattningar och bedömningar är de som bedöms vara de viktigaste för en förståelse av de finansiella rapporterna med hänsyn till graden av betydande bedömningar.

Nedskrivningsprövningar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar upptas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Redovisat värde prövas närhelst händelser eller ändrade förutsättningar indikerar att det redovisade värdet inte kan återvinnas. Beräknat nyttjandevärde utgörs av ett diskonterat kassaflöde. De viktigaste antagandena i dessa beräkningar rör tillväxttakt, vinstmarginaler, investeringsbehov och diskonteringsränta.

Medlemsprogrammet

Koncernens kundlojalitetsprogram, "Medlemsprogrammet", ger kunder möjlighet att samla poäng i samband med inköp hos Coop eller partners. Redovisningsmässigt fördelas verkligt värde av ersättning som erhålls vid försäljningstillfället, mellan poäng och övriga komponenter i försäljningen. Beräkning av verkligt värde av intjänade poäng baseras på antaganden om förväntad inlösengrad. Ny bedömning av inlösengrad och kundpreferens, vad gäller inlösenstakt, görs vid varje bokslutstillfälle.

Värdering av underskottsavdrag

Koncernen bedömer varje år om något nedskrivningsbehov föreligger för uppskjutna skattefordringar avseende skattemässiga underskottsavdrag. Dessutom bedöms möjligheten att aktivera nya uppskjutna skattefordringar avseende tidigare uppkomna skattemässiga underskottsavdrag, vilka hittills inte föranlett aktivering. Uppskjuten skattefordran är endast upptagen i de fall det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga inom överskådlig tid för utnyttjande.

Noter

NOT 3 Nettoomsättning per rörelsegren

Koncernen	2015	2014
Coop Sverige	32 245	34 161
Mediegruppen	1 239	2 038
Fastighetsgruppen	1 292	1 593
Bank och Finans	1 311	1 578
Övriga bolag	107	106
Elimineringar	-1 470	-1 722
	34 724	37 753

NOT 4 Övriga rörelseintäkter

Koncernen	2015	2014
Realisationsvinst vid avyttring av rörelse/koncernföretag	872	285
Realisationsvinst vid avyttring av fastigheter	161	144
Provisionsintäkter avseende spel, biljetter m.m.	101	143
Vidarefakturerade kostnader	40	34
Tjänster till DDF	5	3
Tjänster till övriga	3	3
Hyresintäkter	7	9
Övrigt	137	208
	1 326	829

Moderföretaget	2015	2014
Vidarefakturerade kostnader	6	3
Tjänster till DDF	0	3
Tjänster till övriga	158	205
Hyresintäkter	–	2
Gottgörelse från Konsumentkooperationens pensionsstiftelse	–	32
Övrigt	0	1
	164	244

NOT 5 Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse

Medelantalet anställda:

	2015	varav män	2014	varav män
Moderföretaget				
Sverige	17	47%	28	64%
Totalt i moderföretaget	17	47%	28	64%
Dotterföretag				
Sverige	5 890	44%	7 748	42%
Europa	53	70%	57	65%
Asien	35	54%	33	48%
Totalt i dotterföretag	5 978	45%	7 838	42%
Koncernen totalt	5 995	45%	7 866	42%

Redovisning av könsfördelning i företagsledning:

	2015-12-31	2014-12-31
	Andel kvinnor	Andel kvinnor
Moderföretaget		
Styrelsen	38%	38%
Övriga ledande befattningshavare	20%	33%

	2015-12-31	2014-12-31
	Andel kvinnor	Andel kvinnor
Koncernen totalt		
Styrelsen	29%	29%
Övriga ledande befattningshavare	43%	50%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader:

	2015		2014	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader
Moderföretaget	25	17	29	22
(varav pensionskostnad) ¹⁾	¹⁾	(10)	¹⁾	(18)
Dotterföretag	2 505	953	3 243	1 150
(varav pensionskostnad)		(195)		(217)
Koncernen totalt	2 530	970	3 272	1 172
(varav pensionskostnad) ²⁾	²⁾	(205)	²⁾	(235)

¹⁾ Av moderföretagets pensionskostnader avser 0,4 mkr (0,6) gruppen styrelse och VD.

²⁾ Av koncernens pensionskostnader avser 12 mkr (10) gruppen styrelse och VD.

Till tidigare VD:ar finns pensionsförpliktelser som säkerställts med företagsägda kapitalförsäkringar. Dessa innebär en utfästelse att utbetala pension, i överensstämmelse med marknadsvärdet om 74 mkr (72) på berörda kapitalförsäkringar.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter m.fl. och övriga anställda:

	2015		2014	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
Moderföretaget ¹⁾	5	21	8	20
(varav tantiem o.d.)	(-)		(-)	
Dotterföretag	47	2 458	54	3 190
(varav tantiem o.d.)	(-)		(-)	
Koncernen totalt	52	2 479	62	3 210
(varav tantiem o.d.)	(-)		(-)	

¹⁾ I beloppet om 8 mkr avseende styrelse och VD 2014 ingår ersättning till f. d. VD med 3 mkr.

Avtal om avgångsvederlag

Vid VD:s uppsägning gäller en ömsesidig uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida utgår, utöver lön under uppsägningstiden, ett avgångsvederlag om 12 månadslöner. För VD görs en pensionsavsättning enligt avtal om 30 procent beräknat på pensionsmedförande lön.

NOT 6 Avskrivningar, nedskrivningar och återföringar

	2015	2014
Koncernen		
Kostnad för sålda varor	-112	-171
Försäljningskostnader	-458	-563
Administrationskostnader	-11	-78
Övriga rörelsekostnader	-19	-24
	-600	-836
Moderföretaget		
Administrationskostnader	0	-52
	0	-52

Noter

NOT 7 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2015	2014
Koncernen		
<i>PWC</i>		
Revisionsuppdrag	9	7
Skatterådgivning	1	–
Andra uppdrag	2	2
<i>KPMG</i>		
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	2
Andra uppdrag	–	4
<i>Övriga revisorer</i>		
Revisionsuppdrag	1	1
Andra uppdrag	–	1
Moderföretag		
<i>PWC</i>		
Revisionsuppdrag	2	1
Skatterådgivning	–	0
Andra uppdrag	1	2
<i>KPMG</i>		
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	2
Andra uppdrag	–	0

NOT 8 Operationell leasing

Leasingavtal där företaget är leasetagare:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal		
Inom ett år	992	1 530
Mellan ett och fem år	3 013	4 035
Senare än fem år	1 359	1 136
	5 364	6 701
	2015	2014
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	1 091	1 660

De operationella leasingavtalen där företaget är leasetagare hänför sig framförallt till hyra av butiks- och lagerlokaler. Inom koncernen finns ett stort antal hyreskontrakt för butiker och övriga lokaler som till sin karaktär skiljer sig åt vad gäller t ex avtalstider och indexuppräknningar. De flesta avtalen kan vid leasingperiodens slut förlängas till en avgift som överensstämmer med en marknadsmässig avgift. I vissa hyresavtal ingår en variabel avgift som utgörs av en omsättningsbaserad del.

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal		
Inom ett år	1	64
Mellan ett och fem år	1	9
	2	74
	2015	2014
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	1	86

De operationella leasingavtalen där företaget är leasetagare hänför sig framförallt till hyra av lokaler och leasingbilar.

Leasingavtal där företaget är leasegivare:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal		
Inom ett år	37	89
Mellan ett och fem år	251	173
Senare än fem år	197	9
	485	271

De operationella leasingavtalen där företaget är leasegivare hänför sig framförallt till uthyrning av butikslokaler. Hyreskontrakten skiljer sig åt vad t ex avser avtalstider och indexuppräknningar. De flesta avtal kan vid leasingperiodens slut förlängas.

NOT 9 Resultat från andelar i koncernföretag

Moderföretaget	2015	2014
Utdelning	592	166
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	0	1
Nedskrivningar	-148	-452
	444	-286

NOT 10 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

Koncernen	2015	2014
Räntetäkter	36	52
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	-2	–
Utdelningar	19	18
Nedskrivningar	-41	–
Återföring nedskrivningar	7	5
	19	75

Moderföretaget	2015	2014
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	3	–
Utdelningar	1	1
Övrigt	0	1
	4	2

Noter

NOT 11 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2015	2014
Ränteintäkter	171	118
Utdelningar	1	8
Valutakursvinster	34	–
Realisationsresultat	38	134
	244	260

Moderföretaget	2015	2014
Ränteintäkter, koncernföretag	6	69
Ränteintäkter, övriga	0	2
Valutakursvinster	10	8
Övrigt	7	9
	23	89

NOT 12 Räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen	2015	2014
Räntekostnader, övriga	-68	-92
Valutakursförluster	–	-41
Övriga finansiella kostnadsposter	-47	-3
	-115	-136

Moderföretaget	2015	2014
Räntekostnader, koncernföretag	-1	-30
Räntekostnader, övriga	-16	-72
Valutakursförluster	-9	-7
Övriga finansiella kostnader koncernföretag	–	-3
Övriga finansiella kostnadsposter	-4	-3
	-30	-115

NOT 13 Skatt på årets resultat

Koncernen	2015	2014
Aktuell skatt	-11	-3
Uppskjuten skatt	22	49
	11	46

Moderföretaget	2015	2014
Uppskjuten skatt	-32	-72
	-32	-72

Avstämning av effektiv skatt:

Koncernen	Procent	2015 Belopp	Procent	2014 Belopp
Resultat före skatt		1 127		15
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	22,0%	-248	22,0%	-3
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterföretag		1		-1
Av-/nedskrivning av koncernmässig goodwill		-1		-1
Andra icke-avdragsgilla kostnader		-94		-110
Ej skattepliktiga intäkter		86		34
Skatteeffekt försäljning av aktier, fastighet och bostadsrätt		261		87
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt		–		-77
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag		7		8
Skatt hänförlig till tidigare år		-10		91
Justering av skatt i intresseföretag och gemensamt styrda företag		4		6
Övrigt		5		12
Redovisad effektiv skatt		11		46

Moderföretaget	Procent	2015 Belopp	Procent	2014 Belopp
Resultat före skatt		410		72
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	22,0%	-90	22,0%	-16
Ej avdragsgilla kostnader		-35		-103
Ej skattepliktiga intäkter		131		37
Skatteeffekt försäljning av aktier, fastighet och bostadsrätt		0		0
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt		-6		–
Omvärdering av uppskjuten skatt		-33		–
Övrigt		1		9
Redovisad effektiv skatt		-32		-72

Noter

NOT 14 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	792	790
Övriga investeringar	20	82
Avyttringar och utrangeringar	-179	-83
Omklassificeringar	-279	3
Vid årets slut	354	792
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-508	-503
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	112	62
Omklassificeringar	233	13
Årets avskrivning	-77	-80
Vid årets slut	-240	-508
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-90	-96
Återförda nedskrivningar på avyttringar och utrangeringar	42	-
Omklassificeringar	47	7
Årets nedskrivningar	-	-1
Vid årets slut	-1	-90
Redovisat värde vid årets slut	113	194
Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	0	20
Övriga investeringar	-	7
Avyttringar och utrangeringar	-	-27
Vid årets slut	0	0
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	0	-4
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	9
Årets avskrivning	0	-5
Vid årets slut	0	0

Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	78	115
Övriga investeringar	-	6
Avyttringar och utrangeringar	-3	-36
Omklassificeringar	-9	-7
Vid årets slut	66	78
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-66	-97
Avyttringar och utrangeringar	2	34
Omklassificeringar	9	3
Årets avskrivning	-5	-6
Vid årets slut	-60	-66
Redovisat värde vid årets slut	6	12

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	2	9
Avyttringar och utrangeringar	0	-8
Vid årets slut	2	2
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-1	-3
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	0	4
Årets avskrivning	0	-2
Vid årets slut	-2	-1
Redovisat värde vid årets slut	0	1

Hyresrätter och liknande rättigheter:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	15	21
Nyanskaffningar	-	2
Avyttringar och utrangeringar	-2	-8
Omklassificeringar	-2	-
Vid årets slut	11	15
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-12	-18
Avyttringar och utrangeringar	3	7
Omklassificeringar	2	-
Årets avskrivning	-1	-1
Vid årets slut	-8	-12
Redovisat värde vid årets slut	3	4

Noter

NOT 14 Immateriella anläggningstillgångar, forts.

Goodwill:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	959	1 088
Ändrad redovisningsprincip	–	-11
Nyanskaffningar	7	1
Avyttringar och nedläggning av verksamhet	-428	-98
Omklassificeringar	84	-22
Årets valutakursdifferenser	-2	1
Vid årets slut	620	959
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-646	-642
Ändrad redovisningsprincip	–	10
Avyttringar och nedläggning av verksamhet	351	48
Omklassificeringar	1	24
Årets avskrivning	-69	-85
Årets valutakursdifferenser	1	-1
Vid årets slut	-362	-646
Akkumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-61	-56
Ändrad redovisningsprincip	–	1
Avyttringar och nedläggning av verksamhet	24	–
Omklassificeringar	-85	–
Årets nedskrivningar	–	-3
Årets valutakursdifferenser	1	-3
Vid årets slut	-121	-61
Redovisat värde vid årets slut	137	252

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Förskott vid årets början	34	76
Förändring via förvärv/avyttring av dotterföretag	62	22
Omklassificeringar	-1	-19
Årets nedskrivningar	–	-45
Vid årets slut	95	34

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Förskott vid årets början	–	22
Förändring via förvärv/avyttring av dotterföretag	–	23
Årets nedskrivningar	–	-45
Vid årets slut	–	–

NOT 15 Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	1 654	1 314
Nyanskaffningar	1	20
Rörelseförvärv	5	348
Avyttringar och utrangeringar	-485	-58
Omklassificeringar	-26	30
Vid årets slut	1 149	1 654
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-296	-225
Rörelseförvärv	–	-38
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	60	27
Omklassificeringar	34	–
Årets avskrivning	-59	-60
Vid årets slut	-261	-296
Akkumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-156	-128
Rörelseförvärv	–	-7
Återförda nedskrivningar på avyttringar och utrangeringar	7	–
Under året återförda nedskrivningar	6	5
Omklassificeringar	24	–
Årets nedskrivningar	-8	-26
Vid årets slut	-127	-156
Redovisat värde vid årets slut	761	1 202

Varav mark:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden	301	443
Redovisat värde vid årets slut	301	443

Upplysning om verkligt värde på förvaltningsfastigheter:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade verkliga värden		
Vid årets början	438	414
Vid årets slut	959	438

Marknadsvärdet av helägda förvaltningsfastigheter per 31 december 2015 uppgick till 959 Mkr.

Fastigheterna är till sin karaktär främst mark och/eller projektfastigheter. Marknadsvärdet har i huvudsak fastställts genom interna värderingar. Byggrätter/mark har värderats utifrån bedömt marknadsvärde per kvadratmeter byggrätt i de fall det finns fastställda byggrätter enligt detaljplan. Om detaljplan saknas för en fastighet har ett riskavdrag gjorts utifrån bedömda förutsättningar för att erhålla byggrätter enligt detaljplan. För bebyggda projektfastigheter används bedömt värde per kvadratmeter byggrätt efter avdrag för rivningskostnader och övriga kostnader. Till detta läggs initialt återstående driftnetto av befintliga hyresavtal under kalkylperioden. Projektfastigheter värderas utifrån det uppskattade värdet av genomfört projekt med avdrag för kvarstående investeringar och ett bedömt riskpåslag, inklusive i vissa fall även en kompletterande sammanräkning av de upparbetade investeringarna i projektet per 2015-12-31.

Noter

NOT 15 Materiella anläggningstillgångar, forts.

Nedlagda utgifter på annans fastighet:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	13	44
Avyttringar och utrangeringar	-8	-38
Omklassificeringar	–	7
Vid årets slut	5	13
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-2	-12
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	–	14
Omklassificeringar	1	–
Årets avskrivning	–	-4
Vid årets slut	-1	-2
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	–	–
Återförda nedskrivningar på avyttringar och utrangeringar	–	1
Årets nedskrivningar	–	-1
Vid årets slut	–	–
Redovisat värde vid årets slut	4	11

Maskiner och andra tekniska anläggningar:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	60	119
Nyanskaffningar	–	2
Avyttringar och utrangeringar	-1	-61
Vid årets slut	59	60
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-33	-36
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	1	12
Årets avskrivning	-15	-9
Vid årets slut	-47	-33
Redovisat värde vid årets slut	12	27

Inventarier, verktyg och installationer:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	4 566	5 254
Nyanskaffningar	295	323
Rörelseförvärv	–	39
Avyttringar och utrangeringar	-1 076	-1 083
Omklassificeringar	-497	32
Årets valutakursdifferenser	-1	1
Vid årets slut	3 287	4 566
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-2 815	-3 309
Rörelseförvärv	–	-10
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	556	977
Omklassificeringar	534	5
Årets avskrivning	-339	-477
Årets valutakursdifferenser	0	-1
Vid årets slut	-2 064	-2 815

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-338	-313
Återförda nedskrivningar på avyttringar och utrangeringar	137	17
Omklassificeringar	–	–
Under året återförda nedskrivningar	11	135
Årets nedskrivningar	-43	-177
Vid årets slut	-233	-338
Redovisat värde vid årets slut	990	1 413

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	–	2
Avyttringar och utrangeringar	–	-2
Vid årets slut	–	–

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Vid årets början	112	62
Rörelseförvärv	11	1
Avyttringar och utrangeringar	-8	-2
Omklassificeringar	-69	-75
Investeringar	49	126
Vid årets slut	95	112

Noter

NOT 16 Andelar i koncernföretag

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	9 274	7 811
Förvärv	601	1 751
Avyttring	-900	-289
Vid årets slut	8 975	9 274
Akkumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-2 042	-1 878
Avyttring	–	289
Årets nedskrivningar	-148	-452
Vid årets slut	-2 190	-2 042
Redovisat värde vid årets slut	6 785	7 233

Specifikation av moderföretagets och koncernens innehav av andelar i koncernföretag:

Företag, tkr	Org nr	Säte	Antal andelar	Andel i % ¹⁾	2015-12-31 Redovisat värde	2014-12-31 Redovisat värde
Coop Sverige AB	556710-5480	Solna	7 438 040	67	3 707	4 057
Coop Butiker & Stormarknader AB	556030-5921	Solna	–	100	–	–
Coop Logistik AB	556710-2453	Solna	–	100	–	–
Coop Sverige Affärsstöd AB	556118-5371	Solna	–	100	–	–
KF Fastigheter AB	556033-2446	Solna	100 000	100	1 112	1 112
KF Invest AB	556027-5488	Solna	800 000	100	1 194	1 194
KFI Kapital AB	556706-3762	Solna	–	100	–	–
Läckeby Water Group AB	556741-2480	Stockholm	–	92	–	–
Pan Vision Intressenter AB	556741-2258	Stockholm	–	100	–	–
KF Media AB	556398-2387	Solna	25 000	100	92	240
Norstedts Förlagsgrupp AB	556045-7748	Stockholm	–	100	–	–
MedMera Bank AB	556091-5018	Solna	3 000 000	100	663	612
Vi Media AB	556041-3790	Stockholm	10 000	100	7	7
Vår Gård Saltsjöbaden AB	556035-2592	Nacka	35 000	100	7	7
Övriga dotterföretag, vilande eller av mindre betydelse			–	–	3	3
					6 785	7 233

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Förvärv/-avyttring under räkenskapsåret

Coop Butiker & Stormarknader AB avyttrade i januari sitt innehav om 100% i Coop Göteborg-Skaraborg AB respektive Coop Mitt AB. Detta föregicks av en rörelseöverlåtelse från Coop Butiker & Stormarknader AB, inkluderande 75 butiker, till sistnämnda två bolag i december 2014.

Coop Sverige AB genomförde i mars en riktad nyemission till Konsumentföreningen Stockholm, vilken i samband härmed erhölet ett ägande om 32,8%.

KF Media AB avyttrade i augusti sitt innehav om 65% i Akademibokhandeln AB.

I december avyttrade Läckeby Water Group AB sitt innehav om 100% i Purac AB. I december genomfördes även en riktad nyemission i Purac Puregas AB, vilket gav upphov till ett minoritetsägande om 16%.

Inom affärsområdet fastigheter har följande förvärv och avyttringar skett:

I augusti avyttrade KFF Projektfastigheter AB sitt innehav om 100% i Komarken 1:8 i Kongahälla AB. Coop Butikfastigheter AB avyttrade i november sitt innehav om 100% i Coop Butikfastigheter Förvaltning AB. Efter att KFF Exploatering Holding AB i november ökat innehavet i Fastighets AB Partille Port 6 från 50% till 100% avyttrades innehavet.

Coop Utvecklingsfastigheter AB avyttrade sitt innehav om 100% i KFF Projektfastigheter i december.

I december ökades innehavet till 100% i det tidigare till 50% ägda Fastighets AB Partille Port 5. I tillägg har ett antal vilande bolag avyttrats för likvidation.

Noter

NOT 17 Andelar i gemensamt styrda företag

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	34	23
Aktieägartillskott	3	2
Avyttring	-23	–
Omklassificeringar	–	-17
Årets andel i gemensamt styrda företags resultat	22	26
Årets utdelning	-30	–
Vid årets slut	6	34

Specifikation av moderföretagets och koncernens innehav av andelar i gemensamt styrda företag:

Gemensamt styrda företag	Org nr	Säte	Andel i % ¹⁾	2015-12-31 Kapitalandelens värde i koncernen
Indirekt ägda				
Bro Markutveckling AB	556803-3079	Strängnäs	50	3
Handelsbodarna i Sverige Fastighets AB	556792-4146	Stockholm	50	1
Valbo Volymhandel AB	556632-6145	Gävle	50	1
Branddörren 2 i Stockholm AB	556742-7991	Stockholm	50	–
Övriga, vilande eller av mindre betydelse			50	1
				6

Specifikation av moderföretagets och koncernens innehav av andelar i gemensamt styrda företag:

Gemensamt styrda företag	Org nr	Säte	Andel i % ¹⁾	2014-12-31 Kapitalandelens värde i koncernen
Indirekt ägda				
Handelsbodarna i Sverige Fastighets AB	556792-4146	Stockholm	50	10
Solberga Handelscenter AB	556764-6483	Strängnäs	50	16
Fastighets AB Partille 11	556518-4354	Göteborg	50	7
Branddörren 2 i Stockholm AB	556742-7991	Stockholm	50	4
Övriga, vilande eller av mindre betydelse			50	-3
				34

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Förvärv/-avyttring under räkenskapsåret

Inom affärsområdet fastigheter har följande förvärv och avyttringar skett:
KF Fastigheter Mälardalen AB avyttrade i januari sitt innehav om 50 % i Solberga Handelscenter AB.

KF Fastigheter Väst AB avyttrade i december sin andel om 50 % i Fastighets AB Partille 11.

NOT 18 Fordringar hos gemensamt styrda företag

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	134	317
Tillkommande fordringar	–	14
Reglerade fordringar	-109	-191
Omklassificeringar	–	-6
Vid årets slut	25	134

Noter

NOT 19 Andelar i intresseföretag

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	23	27
Avyttring	-10	–
Årets andel i intresseföretags resultat, (dela upp)	2	-2
Nedskrivning goodwill	–	-2
Vid årets slut	15	23

Specifikation av moderföretagets och koncernens innehav av andelar i intresseföretag:

Intresseföretag	Org nr	Säte	Andel i % ¹⁾	2015-12-31 Kapitalandelens värde i koncernen
Indirekt ägda				
Pocketförlaget Sverige AB	556707-1542	Stockholm	36	9
Övriga, vilande eller av mindre betydelse			–	6
				15

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Specifikation av moderföretagets och koncernens innehav av andelar i intresseföretag:

Intresseföretag	Org nr	Säte	Andel i % ¹⁾	2014-12-31 Kapitalandelens värde i koncernen
Indirekt ägda				
Pocketförlaget Sverige AB	556707-1542	Stockholm	36	11
Övriga, vilande eller av mindre betydelse			–	12
				23

Förvärv/-avyttring under räkenskapsåret

Norstedts Förlagsgrupp AB avyttrade i januari sin andel om 27 % i Kakao Förlag AB. I mars delavyttrade Norstedts Förlagsgrupp AB sitt innehav i Elib AB, vilket medförde ett minskat ägande från 25 % till 7,5 %. I juni

avyttrade Norstedts Förlagsgrupp AB sitt innehav om 50 % i Clio den historiska bokklubben KB respektive AB samt sitt innehav om 22,8 % i Berghs förlag AB.

NOT 20 Fordringar hos intresseföretag

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	9	9
Redovisat värde vid årets slut	9	9

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	9	9
Redovisat värde vid årets slut	9	9

NOT 21 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	325	330
Ändrad redovisningsprincip	–	1
Tillkommande tillgångar	21	10
Avgående tillgångar	-53	-16
Omklassificeringar	7	–
Vid årets slut	300	325
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-94	-95
Omklassificeringar	2	–
Under året återförda nedskrivningar	–	2
Årets nedskrivningar	-21	-1
Vid årets slut	-113	-94
Redovisat värde vid årets slut	187	231

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	67	67
Tillkommande tillgångar	10	0
Avgående tillgångar	-1	–
Redovisat värde vid årets slut	76	67

Noter

NOT 22 Finansiella instrument och riskhantering

Derivat och finansiell riskhantering:

Koncernen	2015-12-31		2014-12-31	
Tillgångar	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Derivat för vilka säkringsredovisning tillämpas				
Valutaterminer	–	1	–	1
	–	1	–	1
Derivat för vilka säkringsredovisning inte tillämpas				
Valutaterminer	–	1	–	2
	–	1	–	2
Värde vid årets slut	–	2	–	3
Skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Derivat för vilka säkringsredovisning tillämpas				
Elderivat	–	48	–	14
Värde vid årets slut	–	48	–	14

Moderföretaget	2015-12-31		2014-12-31	
Tillgångar	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Derivat för vilka säkringsredovisning inte tillämpas				
Valutaterminer	–	48	–	1
Värde vid årets slut	–	48	–	1
Skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Derivat för vilka säkringsredovisning inte tillämpas				
Valutaterminer	0	0	–	–
Värde vid årets slut	0	0	–	–

Principer för finansiering och finansiell riskhantering

Hantering av finansiella risker och kassaflöden är centraliserad för att uppnå ändamålsenlig kontroll, utnyttja stordriftsfördelar och uppnå fördelaktiga villkor på de finansiella marknaderna. KF har valt att centralisera finansverksamheten till MedMera Bank. Finansverksamheten inom MedMera Bank AB, som är tillsynspliktig under Finansinspektionen, omfattas inte av koncernens policy utan regleras i separata policies.

Finans bär det direkta ansvaret för alla räntebärande poster i balansräkningen, för koncernens aktiviteter mot banker och på de finansiella marknaderna. Finansverksamheten ska understödja koncernens operativa verksamhet genom att på ett proaktivt sätt delta och stödja i alla finansrelaterade frågeställningar inom koncernen, med en klar målsättning att:

- Tillföra ett bestående mervärde för hela koncernen
- Identifiera, mäta och hantera de finansiella risker som uppstår från koncernens verksamhet för att därigenom supportera koncernens operativa målsättningar
- Erbjuder god service på det finansiella området gentemot dotterbolag, KFs ledning och konsumentföreningar

Finansiering

Det är koncernens policy att uppnå stabilitet i den långsiktiga kapitalförsörjningen och begränsa såväl likviditets- som refinansieringsrisken. Upprätthållandet av en tillräcklig betalningsreserv i form av kassa och outnyttjade kreditfaciliteter är av central betydelse. KF koncernens finansieringskällor utgörs i huvudsak av insatskapital, förlagsinsatser, inlåning via MedMera Bank samt övrigt eget kapital.

REFINANSIERINGSRISK

Med refinansieringsrisk avses risken för att kostnaderna blir högre och finansieringsmöjligheterna begränsade när lån ska förlängas, samt att betalningsförpliktelser inte kan uppfyllas till följd av otillräcklig likviditet eller svårigheter att erhålla finansiering.

Det är koncernens policy att uppnå stabilitet i den långsiktiga kapitalförsörjningen och därmed begränsa refinansieringsrisken. Detta betyder att koncernen ska upprätthålla en tillräckligt stor likviditetsreserv, ha en jämn förfallostruktur på lån och faciliteter över tid, samt uppnå diversifiering mellan finansieringsformer och marknader.

Refinansieringsrisk är direkt kopplad till den finansiella risken. Då koncernens finansiella ställning är god och nettoskuldsättningen är positiv är betydelsen av jämn förfallostruktur och diversifiering enligt ovan av marginell betydelse. Om situationen förändras och koncernen utvecklas till att bli nettolåntagare ska detta ses över.

LIKVIDITETSRISK

Den kortsiktiga kapitalförsörjningen syftar till att vid var tid säkerställa koncernens betalningsförmåga genom att hålla en tillräcklig betalningsberedskap eller likviditetsreserv. Likviditetsreserven definieras som likvida medel, finansiella placeringar som kan omvandlas till likvida medel inom 3 bankdagar, samt garanterade ej utnyttjade kreditfaciliteter.

Likviditetsbrist kan uppstå inom KF genom oförutsedda uttag ur MedMera Bank och koncernens cashpooler. Likviditetsutvecklingen följs upp dagligen. KF-koncernens finanspolicy föreskriver att likviditetsreserven ska vid var tid täcka:

- Estimerade nettoinvesteringar kommande 6 månader
- Normala kassaflödesvariationer inom koncernen
- En extra buffert för att täcka betalningsförmågan vid en stressad likviditetssituation

Likviditetsreserven ska vid var tid uppgå till minimum 1 000 mkr över planerade nettoinvesteringar. Per den 31 december 2015 uppgick koncernens, redovisningsmässigt klassificerade, likvida medel, till 1 997 mkr (1 347). MedMera Banks likviditetsreserv uppgick till på 608 mkr. Vid årsskiftet hade KF bankkrediter på 1 000 mkr (1 060), varav 0 mkr (0) var utnyttjat per den 31 december 2015.

Ränterisk

En förändring av marknadsräntor påverkar koncernens resultaträkning. Både räntebärande skulder och tillgångar är exponerade för ränterisk. Hur snabbt en varaktig ränteförändring får genomslag i koncernens finansnetto beror på räntebindningstiden, det vill säga när i tiden som räntevillkoren förlängs.

Koncernen är för närvarande nettoplacerare (exklusive MedMera Bank), det vill säga finansiella tillgångar överstiger finansiella skulder. Ränterisken är därför kopplad till de finansiella tillgångarna.

Enligt koncernens finanspolicy får den genomsnittliga durationen för de externa finansiella placeringarna maximalt uppgå till 9 månader (0,5-3,5 år), exklusive MedMera Bank. Alla placeringar ska vara denominerade i svenska kronor (SEK). Vid årsskiftet var durationen 0,5 år (1,90), vilket

Noter

NOT 22 Finansiella instrument och riskhantering, forts.

motsvarar en ränterisk på 14,1 mkr (7,0) beräknat utifrån ett 1 % skift i avkastningskurvan. Den genomsnittliga durationen för de externa finansiella placeringarna i MedMera Bank ska vara 0,5-3,5 år, med ett benchmark på 2 år. Vid årsskiftet var durationen 1,8 år, vilket motsvarar en ränterisk på 37,7 mkr beräknat som ett 1 % skift i avkastningskurvan. Total duration för koncernens samlade externa finansiella placeringar uppgick till 1,08 år.

31 dec 2015						
Räntebindning Mkr	0-3 mån	3-6 mån	6-12 mån	1-5 år	över 5 år	Totalt
Räntebärande tillgångar	5 137	660	311	3 178	112	9 397
Räntebärande skulder	5 449	62	70	181	4	5 766
Netto	-313	598	241	2 997	108	3 632

För att reducera ränterisken och skydda koncernens resultat mot en eventuell ränteförändring får räntederivat användas.

Valutarisk

KF-koncernen är i sin verksamhet exponerad mot förändringar av växelkurser. Denna exponering uppkommer från inköp respektive försäljning i främmande valutor (transaktionsexponering) och från nettotillgångar/skulder i andra valutor än koncernens konsolideringsvaluta (omräknings-exponering). Förändringar i valutakurser påverkar därmed både koncernens resultat- och balansräkning. Det är koncernens policy att minska denna exponering.

Valutarisk indelas vanligen i transaktionsexponering och omräknings-exponering.

TRANSAKTIONSEXPONERING

Med transaktionsexponering för KF-koncernen avses kontrakterade inköp, det vill säga order till leverantörer där pris, volym och betalningstidpunkt är fastställd. Transaktionsexponering ska valutasäkras för att säkerställa förväntade marginaler, minska osäkerheten i resultaträkningen och därmed öka prognossäkerheten. Dotterbolagens valutasäkringar görs via MedMera Bank med hjälp av koncerninterna transaktioner som sedan MedMera Bank i sin tur säkrar mot externa motparter. Det är koncernens policy att säkra 100 % av transaktionsexponeringen.

Valutakursexponeringar i balansräkningsposter säkras med hjälp av utjämnande balansposter eller derivatinstrument. Valutarisk i samband med handel i noterade och onoterade aktier samt alternativa investeringar (hedgefonder) säkras med valutaswappar och terminer för att reducera valutarisken. Innehav av noterade aktier och aktiefonder samt onoterade innehav i utländsk valuta valutasäkras däremot inte. Balansräkningsposter i utländsk valuta finns i MedMera Bank förutom onoterade innehav i utländsk valuta som finns i KF Invest.

Nedan redovisas koncernens valutaexponering per 31 december 2015 i lokal valuta, samt omräknade till SEK.

OMRÄKNINGSEXPONERING

Koncernens omräkningsexponering är risken för att förändringar i valutakurser får en negativ inverkan på värdet av koncernens nettotillgångar i andra valutor än svenska kronor. Omräkningsexponering är en redovisningsmässig risk som uppstår vid konsolideringen av koncernens balansräkning, men som därmed också påverkar finansiella nyckeltal och financial covenants.

Nettotillgångar i andra valutor än svenska kronor är i dagsläget av begränsad omfattning och därför är även påverkan på nyckeltal liten. Det är koncernens policy att inte säkra omräkningsexponeringen.

Elprisrisk

Elprisrisk definieras som risken att KF-koncernens resultat- och balansräkning påverkas negativt vid förändrade marknadspriser på elkraft. KF-koncernen har en elprisrisk genom elförbrukning i Coop Butiker & Stormarknader och i Coop Logistik. Det är koncernens policy att säkra elprisrisken för innevarande år plus 3 år genom handel med elderivat.

I portföljen av elderivat ingår även elderivat för vissa Detaljhandelsdrivande konsumentföreningar, andra bolag inom KF-koncernen och KF Fastigheters hyresgäster som syftar till att säkra elpriset för dessa. Dessa elderivat medför ingen elprisrisk då de motsvaras av leverans- och prisåtagande avseende el. De detaljhandelsdrivande konsumentföreningarna står för ca 28 % av den prognosticerade årsförbrukningen.

	2016	2017	2018
Prognosticerad årsförbrukning MWh:	344 066	341 724	341 723
El derivat MWh:	267 334	166 440	96 360
Säkringsgrad %:	78%	49%	28%

Utestående elderivat säkringsredovisas i enlighet med K3, kapitel 11.

Valuta	Transaktions-exponering (mn lokal valuta)	Räntebärande tillgångar och skulder	Alternativa Investeringar	Noterade aktier och aktiefonder samt onoterade innehav	Derivat-kontrakt mot extern motpart (mn lokal valuta)	Netto-exponering (mn lokal valuta)	Netto-exponering i SEK (mn SEK)
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CZK	0,0	10,5	0,0	0,0	0,0	10,5	3,6
DKK	-26,0	6,5	0,0	0,0	21,1	1,5	1,9
EUR	-27,8	4,6	9,0	3,9	14,3	4,0	36,5
GBP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NOK	-25,5	5,9	0,0	0,0	10,7	-8,9	-8,5
USD	-2,1	5,6	0,0	11,8	-3,6	11,7	98,8
PLN	0,0	4,7	0,0	0,0	-3,6	1,1	2,3
Total valuta-exponering (milj. EUR)							134,5

Noter

Övrig marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för att värdet på finansiella instrument varierar på grund av förändrade marknadspriser.

Inom ramen för KFs kapitalförvaltningsverksamhet innehade KF vid årsskiftet noterade aktier och andelar i fonder ett marknadsvärde på 523 mkr (946). Aktierna hanteras dels av externa förvaltare, dels av MedMera Bank. Dessutom hade KF 288 mkr (331) i riskkapitalbolag, onoterade aktier och övriga långfristiga finansiella placeringar.

Övrig marknadsrisk inom kapitalförvaltningsverksamheten begränsas med regler för maximal allokering till riskexponerade tillgångsslag. KF begränsar övrig marknadspriserisk genom ett detaljerat regelverk avseende diversifiering, motparts- och kreditrisker i KFs operativa placeringsreglemente och MedMera Banks finanspolicy.

Kredit- och motpartsrisk

KF är exponerade mot kreditrisk genom sina placeringar i obligationer och andra räntebärande instrument. Kreditrisken ska begränsas genom att placeringar endast får genomföras med motparter som har hög kreditvärdighet (investment grade eller motsvarande). Vidare har KF exponering mot konsumentföreningar till följd av utlåning. Sådan utlåning får därför endast göras efter noggrann kreditbedömning. Dessutom har KF endast en begränsad kreditrisk i kundfordringarna, vilket är en naturlig följd av verksamhetens karaktär.

Den största enskilda kreditexponeringen per den 31 december 2015 var gentemot Swedbank. Marknadsvärdet var totalt 2 090 mkr, varav 1 053 mkr i säkerställda obligationer.

Motpartsrisk är de kreditrisker som uppstår genom inlåning/depositis mot banker, genom positiva marknadsvärden i finansiella kontrakt på valuta-, ränte-, aktie- och elmarknaderna. Motpart i dessa transaktioner är banker, fondkommissionärer och elhandelsbolag.

KFs motpartsrisk begränsas genom att finansiella transaktioner endast görs med godkända motparter och att transaktionerna så långt som det är möjligt clearas på en börs (central counterparty clearing). KF strävar efter att fördela finansiella transaktioner mellan flera motparter. Dessutom används främst standardiserade kontrakt. Den kreditrisk som uppstår genom finansiella derivatkontrakt som ej clears på en börs, ska reduceras genom ISDA-avtal. för att därigenom möjliggöra kvittning av skulder och fordringar vid motpartens obestånd.

NOT 23 Uppskjuten skatt

Temporära skillnader föreligger då det finns skillnader i tillgångars och skulders redovisade respektive skattemässiga värden. Temporära skillnader avseende följande poster samt underskottsavdrag har resulterat i uppskjutna skattefordringar och skatteskulder.

Koncernen	2015-12-31		
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Netto
Temporära skillnader			
Anläggningstillgångar, inkl ev obeskattade reserver	10	107	-97
Avsättningar och långfristiga skulder	22	–	22
Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder	1	–	1
Skattemässigt underskottsavdrag	530	–	530
Uppskjuten skattefordran/skuld	563	107	456
Kvittning	-107	-107	–
Uppskjuten skattefordran/skuld (netto)	456	–	456

Skattemässiga underskottsavdrag uppgår totalt till 5 566 mkr (6 159). Av detta belopp har 2 408 mkr (2 430) beaktats vid beräkning av uppskjuten skattefordran.

Koncernen	2014-12-31		
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Netto
Temporära skillnader			
Anläggningstillgångar, inkl ev obeskattade reserver	74	192	-118
Avsättningar och långfristiga skulder	4	–	4
Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder	4	–	4
Skattemässigt underskottsavdrag	534	–	534
Uppskjuten skattefordran/skuld	616	192	424
Kvittning	-192	-192	–
Uppskjuten skattefordran/skuld (netto)	424	–	424

Moderföretaget	2015-12-31		
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Netto
Temporära skillnader			
Avsättningar och långfristiga skulder	16	–	16
Uppskjuten skattefordran	16	–	16

Skattemässiga underskottsavdrag uppgår totalt till 187 mkr (120).

Moderföretaget	2014-12-31		
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Netto
Temporära skillnader			
Avsättningar och långfristiga skulder	21	–	21
Skattemässigt underskottsavdrag	27	–	27
Uppskjuten skattefordran	48	–	48

NOT 24 Andra långfristiga fordringar

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	1 042	984
Ändrad redovisningsprincip	–	1
Tillkommande fordringar	1 483	357
Reglerade fordringar	-608	-313
Omklassificeringar	15	13
Årets valutakursdifferenser	-3	–
Vid årets slut	1 929	1 042
Akkumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-9	-59
Omklassificeringar	2	55
Under året återförda nedskrivningar	7	1
Årets nedskrivningar	-20	-2
Årets valutakursdifferenser	–	-4
Vid årets slut	-20	-9
Redovisat värde vid årets slut	1 909	1 033

Noter

NOT 25 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda hyror	312	394
Bonus från leverantörer	141	142
Förutbetalda IT-kostnader	57	57
Upplupna ränteintäkter	68	–
Övriga upplupna intäkter	33	133
Övriga poster	97	104
	708	830

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda IT kostnader	–	1
Upplupna ränteintäkter	24	–
Övriga poster	14	13
	38	14

NOT 26 Eget kapital

Insats Direktmedlem

Varje Direktmedlem ska enligt KF:s stadgar delta med en insats på 100 kr. Medlem får delta med högre insats. Insatskontot kan ökas genom kontant betalning samt genom överföring av medel som medlemmen erhåller vid överskottsfördelning. Överskottsmedel kan delas ut i förhållande till gjorda köp inom KF:s medlemsprogram, enligt principer fastställda av stämman.

Insats Konsumentförening och organisation

Enligt KF:s stadgar deltar varje medlem, Konsumentförening eller organisation med minst en insats på 10 000 kr. Konsumentförening eller organisation ska varje år till sitt insatskonto i KF överföra 2/3 av överskottsmedel hänförligt till, av KF:s ordinarie stämma, beslutad utdelning på insatskapitalet. Medlem som utträder eller utesluts ur KF kan, efter styrelsens medgivande, få ut sina insatser. Medlem får vidare efter anmälan till KF:s styrelse, överlåta sin insats helt eller delvis till annan medlem.

Utöver medlemsinsatser har kapital tillförts i form av förlagsinsatser. Syftet med förlagsinsatser är att ge KF ett riskbärande eget kapital som vid föreningsupplösning ska ha rätt efter föreningens fordringsägare men rätt framför medlemsinsatserna. Förlagsinsats får inlösas tidigast fem år från det att tillskottet gjordes. Från innehavarens sida gäller en uppsägningstid av minst två år. Förlagsinsatser förräntas i enlighet med utfärdade förlagsandelsbevis.

Reservfondens syfte är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust. Balanserade vinstmedel utgörs av föregående års fria egna kapital efter eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats.

Kommande återbetalning av medlemsinsatser under 2016, till medlemmar som avgått per 31 december 2015, uppgår till 0 mkr (0).

Under 2016 kommer 8 mkr av förlagsinsatser att återbetalas och 2017 återbetalas 511 mkr.

NOT 27 Garantikapital och förlagslån

I samband med att KF den 1 februari 1987 övertog huvuddelen av OK-föreningarnas och andra intressenters insatser i OK-förbundet träffades överenskommelsen att de frigjorda medlen skulle placeras i KF ekonomisk förening som garantikapital. Lånet på 20 mkr är bundet till den 1/1

2023 och är lämnat utan säkerhet.

KF erhöll 2012 ett förlagslån från Folksam om 100 mkr. Folksam har rätt att få förlagslånet inlöst vid valfri tidpunkt, dock tidigast den 2 juli 2017, under förutsättning att uppsägning sker minst två (2) år i förväg. Förlagslånet medför rätt till betalning ur KF:s tillgångar närmast efter KF:s övriga skulder, men före förlagsinsatser och medlemsinsatser i KF.

NOT 28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

KF har både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner.

Enligt avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en extern part och har inte några förpliktelser att betala ytterligare avgifter.

De förmånsbestämda planerna innebär att den anställde garanteras en pension motsvarande en viss procentsats av slutlönen vid full tjänstetid.

Ersättningar efter avslutad anställning i Sverige är en kombination av både avgiftsbestämda och förmånsbestämda planer. Alla planer för kollektivanställda är avgiftsbestämda. Tjänstemän omfattas av den förmånsbestämda KTP-planen, bestående av ålders-, sjuk- och familjepension samt av den avgiftsbestämda ITPK-planen, vilket är en kompletterande ålderspension. Åtagandet inom ramen för KTP-planen är till största del fonderat via Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse, kompletterat med kreditförsäkring hos PRI Pensionsgaranti. Tillgångarna i stiftelsen är avskilda från KF. Åtagandet för KTP-planens sjuk- och familjepension finansieras via försäkringslösning.

Med verkan från 2009 ändrades KTP-planen. Den nya planen, ITP1, är avgiftsbestämd och är öppen för nya deltagare i KTP-planen, medan nuvarande deltagare fortsätter i den gamla planen. KF betalar premier för anställd, som omfattas av ITP1, och den anställde väljer förvaltare.

Denna plan är öppen för tjänstemän födda 1979 eller senare samt för så kallade tio-taggare (lön överstigande 10 ibb).

Folksam beräknar, enligt uppdrag, pensionsskulden för de företag inom KF-koncernen som har tryggtat förmånsbestämda pensionsförpliktelser i stiftelsen. Utifrån denna beräkning samt beräkning av förvaltningstillgångarnas värde fakturerar Konsumentkooperationens pensionsstiftelse arbetsgivaren månadsvis så att avsättningarna motsvarar skulden vid varje årsskifte. Pensionsskuldens storlek bestäms av faktorer som ålder, lön, tjänstetid, pensionsålder, kön, förväntad återstående livslängd och diskonteringsränta (2,7 %). Förvaltningstillgångarna i stiftelsen är placerade i, utav KF beslutad, förvaltningsportfölj med viss sammansättning av tillgångsslag och risknivå.

I tillägg förekommer, i begränsad omfattning, direktpensionslösningar som säkerställts med företagsägd kapitalförsäkring.

Kostnaden för pensioner, tryggade via stiftelsen, delas upp i en del som ingår i rörelseresultatet och en del som ingår i finansiella poster.

Avsättning för pensioner:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Avsättningar enligt tryggandelagen		
– Pri Pensionsgaranti-pensioner	–	21
	–	21

NOT 29 Avsättningar för övriga skatter

Avsättningar för skatter för aktuellt år består av särskild löneskatt på pensionsförpliktelser, vars utfall är beroende på värdet av ägd kapitalförsäkring.

Noter

NOT 30 Övriga avsättningar

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Omstruktureringsåtgärder	204	373
Garantiåtaganden	4	33
Kundlojalitetsprogram	184	98
Övrigt	154	105
	546	609

Avsättning för omstruktureringsåtgärder avser framförallt gjorda avsättningar för hyreskostnader avseende ej nyttjade lokaler samt för personalkostnader, relaterat till Coop Sverige. Viss återföring av tidigare avsättningar har kunnat ske som resultat av förändrade marknadsförutsättningar och bedömningar om framtiden för enskilda marknadsplatser.

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Övrigt	76	68
	76	68

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Omstruktureringsåtgärder		
Redovisat värde vid årets början	373	221
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	84	315
Belopp som tagits i anspråk under året	-223	-140
Outnyttjade belopp som har återförts under året	-30	-23
Redovisat värde vid årets slut	204	373

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Garantiåtaganden		
Redovisat värde vid årets början	33	31
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	13	8
Belopp som tagits i anspråk under året	-4	-3
Outnyttjade belopp som har återförts under året	-39	-4
Årets valutakursdifferenser	1	1
Redovisat värde vid årets slut	4	33

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Kundlojalitetsprogram		
Redovisat värde vid årets början	98	–
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	137	98
Belopp som tagits i anspråk under året	-36	–
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	-15	–
Redovisat värde vid årets slut	184	98

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Övrigt		
Redovisat värde vid årets början	105	176
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	57	6
Ändrad redovisningsprincip	–	-1
Belopp som tagits i anspråk under året	-8	–
Outnyttjade belopp som har återförts under året	–	-76
Redovisat värde vid årets slut	155	105

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Övrigt		
Redovisat värde vid årets början	68	78
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	-1	1
Belopp som tagits i anspråk under året	9	-10
Redovisat värde vid årets slut	76	68

¹⁾ Inkl ökning av befintliga avsättningar.

NOT 31 Långfristiga skulder

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Skulder som förfaller senare än ett år från balansdagen:		
Medlemsinlåning, femårslån	181	157
Övriga skulder	682	8
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen:		
Övriga skulder	–	3
	863	168

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Skulder som förfaller senare än ett år från balansdagen:		
Medlemsinlåning, femårslån	181	157
	181	157

NOT 32 Övriga skulder

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Medlemsinlåning	3 489	3 246
Inlåning från konsumentföreningar	969	1 948
Övriga poster	460	585
	4 918	5 779

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Medlemsinlåning	–	2 179
Inlåning från konsumentföreningar	969	1 949
Övriga poster	3	13
	972	4 141

Noter

NOT 33 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Personalrelaterade kostnader	637	819
Kostnader för frakter	56	66
Levererade ännu ej fakturerade varor	16	–
Kostnader i samband med avyttringar av fastigheter	8	–
Övriga poster	532	453
	1 249	1 338

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Personalrelaterade kostnader	5	22
Övriga poster	13	3
	18	25

NOT 34 Ansvarsförbindelser

I vissa fall har KF gått i borgen för åtaganden i dotterföretag avseende leveranser. Dessutom har moderföretaget ingått generella garantiåtaganden gentemot KF Invest Förvaltning AB och MedMera Bank AB. I koncernen har borgensåtaganden i samband med avyttring av företag ställts till köparen avseende fullgörande av gjorda utfästelser. Andra i koncernen upptagna borgensförbindelser avser åtaganden för lån och hyror.

För att säkerställa ett mindre antal gjorda pensionsutfästelser har kapitalförsäkringar tecknats samt pantförskrivits till förmån för pensions-tagarna. I det fall att värdet ökat på kapitalförsäkringen, så anges såsom ansvarsförbindelse det pensionsåtagande som inte tagits upp i balans-räkningen och som täcks av en företagsägd kapitalförsäkring.

KF, tillsammans med dess dotterföretag, är delägare i PRI pensions-garanti. Delägarna har ett ömsesidigt ansvar som maximalt uppgår till 2 procent av respektive företags pensionsskuld. Moderbolaget har gått i borgen för dotterföretagens räkning och har därför tagit upp samtliga dotterföretags ansvarsförbindelser gentemot PRI pensionsgaranti.

Motförbindelser för ställda bankgarantier till kunder har lämnats avseende fullgörandegaranti och dylikt.

NOT 35 Transaktioner med närstående

KF-koncernen har närstående relationer med dotterföretag, intresseföretag, gemensamt styrda företag samt med styrelseledamöter och koncernledning. Innehav av dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag framgår av not 16, 17 och 19 om aktier och andelar. KF-koncernen har gjort vissa åtaganden till förmån för intresseföretag/gemensamt styrda företag.

Som ekonomisk förening har KF till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet i vilka medlemmarna deltar. I enlighet härmed har inköp eller försäljning av varor och tjänster under räkenskapsåret skett mellan KF-koncernen och medlemmar i moderföretaget. På samma sätt medverkar medlemmarna i finansieringen av föreningen, t ex via tecknade förlagsinsatser och inlåning via koncernens internbankverksamhet. Dessa transaktioner har skett i enlighet med föreningens ändamål. Utöver varuförsörjning, konceptutveckling och marknadsföring erbjuder KF föreningarna till exempel specialistkompetens inom fastighetsrelaterade tjänster, redovisningstjänster, rådgivning i finansieringsfrågor, administration och marknadsföring avseende MedMera-kortet samt kortinlösen avseende bankkort och betal- och kreditkort.

Några transaktioner med styrelseledamöter och koncernledning utöver lön och andra ersättningar har inte förekommit.

Försäljning av varor och tjänster till närstående:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Intresseföretag	20	19
Gemensamt styrda företag	2	2
	22	21

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Koncernföretag	163	207
Intresseföretag	0	0
Gemensamt styrda företag	0	–
	164	207

Inköp av varor och tjänster från närstående:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Intresseföretag	0	8
	0	8

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Koncernföretag	114	37
	114	37

Finansiella tjänster till närstående:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Gemensamt styrda företag	2	14
	2	14

Noter

NOT 36 Betalda räntor och erhållen utdelning

Koncernen	2015	2014
Erhållen utdelning	21	26
Erhållen ränta	195	152
Erlagd ränta	-68	-92

Moderföretaget	2015	2014
Erhållen utdelning	1	1
Erhållen ränta	6	71
Erlagd ränta	-17	-101

NOT 37 Likvida medel

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Följande delkomponenter ingår i likvida medel ¹⁾ :		
Kassa och banktillgodohavanden ²⁾	1 857	1 174
Kortfristiga placeringar, jämförbara med likvida medel	140	173
	1 997	1 347

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Kassa och banktillgodohavanden ²⁾	1 075	923
	1 075	923

¹⁾ I likvida medel ingår medel som omfattas av kapitaltäckningsrestriktioner i MedMera Bank AB.

²⁾ I banktillgodohavanden avseende 2015 ingår spärrade medel om 115 mkr, vilka inte klassificeras som likvida medel.

NOT 38 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m m:

Koncernen	2015	2014
Avskrivningar	566	722
Nedskrivningar/reversering av nedskrivningar	101	111
Orealiserade kursdifferenser	6	-29
Rearesultat försäljning av anläggningstillgångar	-33	-154
Rearesultat försäljning av dotterföretag	-993	-369
Realiserade kursdifferenser på derivat	11	75
Resultatandelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	-201	-23
Avsättningar/fordringar avseende pensioner	-2	-
Övriga avsättningar	-38	183
Övriga ej kassaflödespåverkande poster	15	26
	-568	542

Moderföretaget	2015	2014
Avskrivningar	0	7
Nedskrivningar/reversering av nedskrivningar	149	497
Orealiserade kursdifferenser	0	-
Rearesultat försäljning av anläggningstillgångar	-3	2
Övriga avsättningar	8	-8
Anticiperad utdelning från dotterföretag	-	-166
Övriga ej kassaflödespåverkande poster	6	6
	160	338

Förvärv av dotterföretag/rörelse, netto likvidpåverkan:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Förvärvade tillgångar och skulder samt eget kapital från tidigare innehav vid successiva förvärv		
Materiella anläggningstillgångar	-	254
Finansiella anläggningstillgångar	-	31
Rörelsefordringar	1	2
Likvida medel	2	-
Summa tillgångar	3	287
Räntebärande skulder	186	260
Rörelseskulder	5	5
Summa avsättningar och skulder	191	265
Köpeskillning	1	93
Utbetald köpeskillning	1	93
Avgår: Likvida medel i den förvärvade verksamheten	2	-
Påverkan på likvida medel	-3	-93

Noter

NOT 38 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen, forts.

Moderföretaget	2015-12-31	2014-12-31
Rörelsefordringar	1	–
Likvida medel	2	–
Summa tillgångar	3	–
Förvärvat eget kapital i tidigare innehav	–	–
Räntebärande skulder	186	–
Rörelseskulder	5	–
Summa avsättningar och skulder	191	–
Avgår: Likvida medel i den förvärvade verksamheten	2	–
Påverkan på likvida medel	2	–

Avyttring av dotterföretag/rörelse, netto likvidpåverkan:

Koncernen	2015-12-31	2014-12-31
Avyttrade tillgångar och skulder		
Immateriella anläggningstillgångar	86	33
Materiella anläggningstillgångar	373	217
Finansiella anläggningstillgångar	9	104
Varulager	497	35
Rörelsefordringar	438	130
Likvida medel	154	-5
Summa tillgångar	1 557	514
Minoritetsintresse	26	–
Avsättningar	77	8
Räntebärande skulder	112	239
Rörelseskulder	677	164
Summa innehav utan bestämmande inflytande, skulder och avsättningar	892	411
Försäljningspris	2 235	395
Avgår: Säljarereverser	-492	–
Erhållen köpeskilling	1 743	395
Avgår: Likvida medel i den avyttrade verksamheten	-154	5
Påverkan på likvida medel	1 589	400

NOT 39 Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Summan av redovisat eget kapital, garantikapital, förlagslån samt minoritetskapital i procent av balansomslutningen.

Sysselsatt kapital

Summa tillgångar med avdrag för icke räntebärande skulder, inklusive uppskjuten skatteskuld.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat före kostnadsräntor och kursdifferenser på finansiella skulder i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter skatt i procent av genomsnittligt redovisat eget kapital.

NOT 40 Händelser efter balansdagen

I februari 2016 avyttrade KF Fastigheter, den i Göteborg belägna, fastigheten Backa 172:1 till Skandia Fastigheter.

NOT 41 Fusioner

Under året har Konsumentföreningen Svea, 717600-5234 samt Coop Medlem Syd, 746000-6641, fusionerats med moderföretaget. Fusionsdatum i båda fallen är den 4 maj 2015.

Konsumentföreningen Svea	
Överlåtande företags balansräkning per fusionsdatum	
Materiella anläggningstillgångar	–
Finansiella anläggningstillgångar	850
Omsättningstillgångar	2
Summa tillgångar	852
Eget kapital	692
Långfristiga skulder	137
Kortfristiga skulder	23
Summa eget kapital och skulder	852
Överlåtande företags rörelseresultat före fusionsdatum	
Rörelseresultat	–3
Coop Medlem Syd	
Överlåtande företags balansräkning per fusionsdatum	
Materiella anläggningstillgångar	0
Finansiella anläggningstillgångar	311
Omsättningstillgångar	17
Summa tillgångar	328
Eget kapital	276
Långfristiga skulder	50
Kortfristiga skulder	2
Summa eget kapital och skulder	328
Överlåtande företags rörelseresultat före fusionsdatum	
Rörelseresultat	–2

Solna den 14 mars 2016

Anders Sundström
Ordförande

Göran Lindblå
Vice ordförande

Sune Dahlqvist

Tommy Ohlström
Verkställande direktör

Lennart Eriksson

Mattias Gerdås

Maj-Britt Johansson-Lindfors

Lena Nyberg

Kenneth Östberg

Ann-Christine Johansson

Rose-Marie Borgström
Arbetstagarrepresentant

Tobias Täpp
Arbetstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats den 15 mars 2016

PricewaterhouseCoopers AB

Lars Wennberg
Auktoriserad revisor

Carl-Olof Bengtsson
Förtroendevald revisor

Hans Eklund
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Kooperativa Förbundet (KF),
org.nr 702001-1693

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för år 2015. Föreningens årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 22–60.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR FÖR ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. För den auktoriserade revisorn innebär det att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisning inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UTTALANDEN

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kooperativa Förbundet (KF) för år 2015.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt lagen om ekonomiska föreningar.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisions-sed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med årsredovisningslagen eller föreningens stadgar.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UTTALANDEN

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 15 mars 2016
PricewaterhouseCoopers AB

Lars Wennberg	Carl-Olof Bengtsson	Hans Eklund
Auktoriserad revisor	Förtroendevald revisor	Förtroendevald revisor

Kooperativa Förbundet (KF)
171 88 Solna
Besöksadress: Englundavägen 4
Telefon 010-740 00 00
www.kf.se
Organisationsnummer 702001-1693